

Högskolestiftelsen i Österbotten 1990 – 2020
Nytgåva med uppföljning för åren 2015 – 2020

A large, stylized graphic of several overlapping teal leaves, resembling a fan or a cluster, centered on the page. The leaves are semi-transparent and layered, creating a sense of depth. The main title text is overlaid on this graphic.

EN REGIONAL
RESURS

Högskolestiftelsen i Österbotten 1990 – 2020

EN REGIONAL RESURS

Håkan Anttila,
Kjell Blomqvist, Gustav Lawast

Högskolestiftelsen i Österbotten 1990–2020
En regional resurs

Utgiven av Högskolestiftelsen i Österbotten sr
© Håkan Anttila, Kjell Blomqvist, Gustav Lawast,
Högskolestiftelsen i Österbotten sr

ISBN: 978-952-94-3220-2

Design och layout: Victor Blomqvist
Tryck: Oy Arkmedia Ab
Vasa 2020

FÖRORD.....	5
INLEDNING.....	9

I

DE SENASTE FEM ÅREN.....	11
Energitekniken har fått fast grund.....	12
Övriga större finansieringar under senaste femårsperiod.....	14
Aktuell satsning – Research Fellow Programme in Education.....	16
Renoveringar.....	18
Utdelningen.....	19
Ann-Mari Finniläs pris.....	22
Kapitalutvecklingen.....	22
Donationer.....	25
Ledningen.....	26

2

HÅKAN ANTTILA.....	29
Håkan Anttila såsom jag minns honom.....	30

3

DET FÖRSTA DECENNIET.....	35
En styrkedemonstration.....	37
Ambitioner och en telefonväxel.....	37
En egen stiftelse.....	38
Säregna organisationer.....	39
Sju donatorer.....	40
Bred förankring.....	41
Den första utdelningen.....	43
Thor Österholms fond.....	45
Vinn-vinn Österbotten.....	46
MediaCity.....	47

4

ANN-MARI FINNILÄS FOND.....	49
Apotekare med visioner.....	50
Första kvinnliga apotekaren.....	51
Besvärande publicitet.....	52
Jubileum med efterklang.....	53
”All time high”.....	55
Spridda risker.....	56

5

BREDARE AXLAR.....	57
Ny administration.....	58
Investeringspolicy.....	62
Fördubbling.....	64
Viss affärsverksamhet.....	66
Nytt namn.....	67

6

STÖD OCH BIDRAG.....	69
Ann-Mari Finniläs pris.....	70
Egna initiativ.....	72
Framtidssatsningar.....	74
2020 års utdelning.....	87

7

STYRELSE OCH DELEGATION 1990-2020.....	91
---	----

SAMMANFATTNING OCH FRAMÅTBlick.....	97
--	----

FÖRORD

Högskolestiftelsen i Österbotten grundades år 1990. Stiftelseurkunden undertecknades av Svenska Österbottens Högskoleförening r.f., Stiftelsen för Åbo Akademi, Svensk-Österbottniska Samfundet r.f., Svenska Österbottens landskapsförbund r.f., Vasa Sparbank, Malax kommun och Vörå kommun. Av stiftelseurkunden framgår att den nygrundade stiftelsen ekonomiskt ska bidra till att upprätthålla och utveckla Österbottens högskola samt i anslutning därtill stöda och främja den vetenskapliga forskningen. Framförhållningen och målsättningen var tydlig redan från starten.

Så som mycket annat i vårt landskap har Högskolestiftelsen börjat från tomt bord men med en klar vision om vart vi är på väg och vilka mål vi ska uppnå. Grundarna av stiftelsen bidrog med ett grundkapital om 239.500 mark, omvandlat till nu gällande valuta blir det 40.281 euro. Genom ett målmedvetet arbete, nya donationer och väl allokerade placeringar har Högskolestiftelsen idag en balans enligt bokföringsvärde om 32,5 miljoner euro. Inför jubileumsåret 2020 har Stiftelsen en utdelning på 1 miljon euro. Planen är att hålla utdelningen på denna nivå även framöver. Den för österbottningen så djupt rotade egenskapen ”kan själv” har verkligen kommit till sin rätt i utvecklingen av Högskolestiftelsens kapitalbas.

Utveckling behöver i början ofta lite extra ansträngning och kraft. I utvecklingen av den högre utbildningen i Österbotten har Högskolestiftelsen genom sina bidrag kunnat vara den part som gjort att utvecklingen fått den extra kraften för att ta nya steg framåt. Exempelen där Högskolestiftelsen varit i avgörande ställning är många men låt mej nämna några. Mediacity har under många år varit en verksamhet som stått Högskolestiftelsen nära. Mediacity har idag utvecklats till Experience Lab där man bland annat undersöker gränssnittet där människan och tekniken möts – oberoende om det handlar om programvara, webbsidor eller humanoida robotar. Ett annat exempel är initiativet att starta utbildning av diplomingenjörer vid Åbo Akademi i Vasa. Högskolestiftelsen var den drivande kraften när utbildningen av diplomingenjörer inleddes år 2011. Sedan utbildningen startade har 32 nya diplomingenjörer utexaminerats, just nu har utbildningen cirka 50 studerande. Utbildningen har varit en verkligt lyckad satsning både vad gäller intresset från studerande och från regionens företag. En ytterligare satsning är att det just nu planeras att starta utbildning av diplomingenjörer med specialisering inom it, också något som behövs i vår region, och som stöds av Högskolestiftelsen.

Inför jubileumsåret år 2020 har Högskolestiftelsen valt att särskilt uppmärksamma ÅA:s spetskunskap inom pedagogikens område. Som jubileumssatsning görs Högskolestiftelsens Research Fellow Programme in Education-program, fritt översatt till svenska Högskolestiftelsens forskarfellow program. Tanken

med denna satsning är att stärka forskningen inom pedagogiska området i Vasa. I programmet ska internationella högt rankade forskare ges möjlighet till forskning och nätverksskapande under gynnsamma förutsättningar. Genom stödet ges forskningen inom de pedagogiska vetenskaperna i Vasa möjlighet till att ta betydelsefulla initiativ för att säkerställa en hållbar internationell etablering som en ledande forskningsmiljö inom sina profilområden.

I samband med Högskolestiftelsens 25 års jubileum utgavs en uppdaterad historik "En regional resurs". Historiken skrevs av Högskolestiftelsens långvariga VD och tidigare styrelseordförande Håkan Anttila. Denna historik baserar sig på Håkans text men nu med uppdaterat avsnitt om händelserna i Högskolestiftelsen under åren 2015-2020.

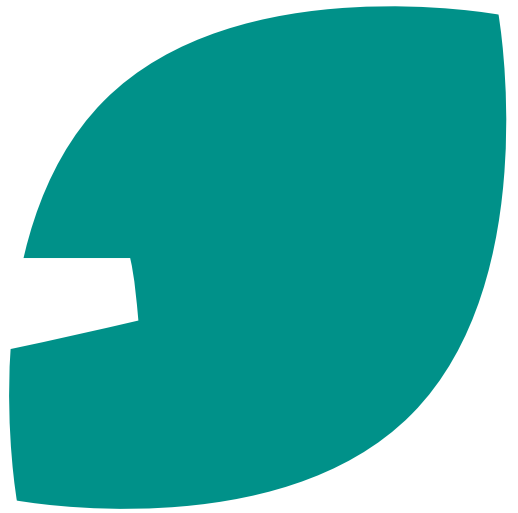
Vi vill tacka alla de som hittills gett vår verksamhet innehåll och förutsättningar att bidra till den högre svenskspråkiga utbildningen i vårt landskap. Samtidigt har vi förhoppningar om att vi även framöver ska ha gynnare, vänner och medaktörer som stöder arbetet för högskolornas och regionens bästa.

Korsholm i februari 2020

Ulrica Karp
Styrelseordförande

INLEDNING

Denna nyutgåva består dels av en identisk återgivning av senaste utgåva, En regional resurs – Högskolestiftelsen i Österbotten 1990-2015, skriven av Håkan Anttila, och dels av en uppföljning för åren 2015–2020. Uppföljningen är skriven av tf vd Kjell Blomqvist. Gustav Lawast, tidigare mångårig styrelseordförande för Högskolestiftelsen, samt styrelse- och delegationsmedlem, har bidragit med ”Håkan Anttila såsom jag minns honom”.

De senaste fem åren

DE SENASTE FEM ÅREN

Konkreta framtidssatsningar. Så kan man kort sammanfatta Högskolestiftelsens senaste fem år. Största enskilda understöds-satsningen, Energitekniken, har etablerat en god grund för framtiden. Största enskilda investeringsportföljinnnehavet, FAb Handelsplanaden 14, har renoverats såväl på insidan som utsidan. Det har varit ett intensivt arbete som vi hoppas bär frukt långt in i framtiden.

Energitekniken har fått fast grund

Högskolestiftelsen i Österbotten var en av de drivande krafterna bakom initiativet till uppstarten av diplomingenjörutbildningen i energiteknik vid Åbo Akademi i Vasa. Utbildningen kunde starta 2011 och den har varit en lyckad satsning både vad gäller intresset från studerande som från företagen.

I Vasa finns Nordens största energikluster. Företagen har ett ständigt behov av kunnig arbetskraft och det var en av orsakerna till att Åbo Akademi beslöt att starta en diplomingenjörutbildning i Vasa. I bakgrunden till beslutet låg diskussionerna med Högskolestiftelsen.

Under 2011 gjorde fyra lokala stiftelser en finansieringsöverenskommelse för en femårsperiod och den första antagningen till diplomingenjörstudier i Energiteknik på svenska i Vasa kunde genomföras. År 2012 rekryterades Margareta Björklund-Sänkiaho till professor för Energitekniken. Professor Björklund-Sänkiaho, född i Jakobstad, blev diplomingenjör år 1988 och teknologiedoktor år 2005 vid Tekniska Högskolan i Helsingfors. Björklund-Sänkiaho har arbetat som forskare och specialforskare vid Teknologiska forskningscentralen (VTT) åren 1989-2009, samt som överassistent och universitetslektor vid Jyväskylä universitet under åren 2006-2012,

innan hon i.ii.2012 tillträdde som professor för Energitekniken vid Åbo Akademi i Vasa.

Diplomingenjörutbildningen kunde köras igång tack vare bidrag ur lokala stiftelsemedel, varav det storleksmässigt mest betydande stödet finansierats med medel ur Ann-Mari Finnilläs fond. Högskolestiftelsen har hittills stött Energitekniken med ett totalbelopp om ca 915.000 euro. Vasaregionens stiftelser har totalt sett stött Energitekniken med över 1,5 miljoner euro.

År 2017 tog Åbo Akademi över finansieringen av professuren och verksamheten i Vasa blev därmed mer permanent. Utomstående bidrag riktas nu främst till forskningsverksamhet. Under 2018 gjordes en ny femårig stiftelsefinansiering för att stärka forskningen inom Energitekniken.

De första åren hade DI-linjen fem studieplatser per år. 2019 hade man 30 sökande till 15 studieplatser. På sikt strävar man efter att 20 studerande ska antas till linjen varje år. 32 diplomingenjörer har utexaminerats och drygt 20 diplomarbeten pågår i slutet av 2019. Samma år hade man 50 studerande.

Att utbildningen beskrivs som en framgång beror inte minst på att de studerande har haft lätt att hitta jobb efter studierna. Så gott som alltid görs diplomarbetena i samarbete med energiteknologiföretagen i regionen, och de studerande får således in foten i arbetslivet redan under studierna. Absoluta majoriteten av de utexaminerade jobbar nu i Österbotten och bidrar till regionens utveckling.

Utbildningen har genomförts i nära samarbete med Novia, enligt en banbrytande samarbetsmodell. DI-utbildningen är på magisternivå och många av dem som söker in dit är redan färdiga ingenjörer, vilket är en examen på kandidatnivå, från Novia.

Energitekniken är en viktig och växande del av FNT, fakulteten för naturvetenskaper och teknik, vid Åbo Akademi. Energitekniken stärker även Åbo Akademis Vasaenhet. Diskussioner kring en breddning av diplomutbildningen inom det tekniska området förs, något som

även inledningsvis skulle komma att kräva stiftelsefinansiering för att komma igång. Denna typ av uppstartsfinansiering av något som på sikt förväntas nå en stabil grund och där universitetets egen basfinansiering tar över är något som Högskolestiftelsen gärna är med och bidrar till.

Övriga större finansieringar under senaste femårsperiod

Experience Lab, 180.000 euro (2016-2019). Högskolestiftelsen har under en lång tid bidragit med finansiering för utvecklingen av Experience Lab, tidigare MediaCity. Experience Lab fokuserar bland annat via Understanding the Digital Human-projektet på kunskapsutvecklingen kring förståelsen av användarupplevelser i möten mellan människa, teknik och kontext, med det digitala innehållet i fokus. Via denna kunskap ska man kunna skapa och bidra till digitala lösningar med god användarupplevelse för olika målgrupper, uppdragsgivare och sammanhang – nya produkter, tjänster och arbetssätt.

Genom Digital Experience Lab-projektet skapades en experimentell miljö som fungerar både som plattform för projekt inom alla vetenskapsområden vid Åbo Akademi i Vasa och som även kan betjäna externa kunder. Ett visitkort och en profilering för universitetet. Eyetracking-teknologi och registrering av psykofysiologiska reaktioner är exempel på teknik som används i labbet. Ett flertal av de forskningsprojekt som finansieras av Högskolestiftelsen kan dra nytta av den kunskap och teknik som finns hos ExperienceLab.

Tillsammans med olika samarbetsparter planeras och utvecklas samarbete med forskare och utvecklare vid Åbo Akademi och i Vasaregionen kring projekt som gagnar både universitetet och regionen. Siktet är inställt på att skapa innovationsmiljöer för vård/omsorg och lärande. Miljöer där forskning, samhälle och

näringsliv möts.

MediaCity/Experience Lab har genom årens lopp fått totalt omkring 3,4 miljoner euro i olika bidrag av Högskolestiftelsen.

Masskommunikation, lektorat, 178.000 euro (2016-2019).

Biämnet masskommunikation vid Åbo Akademi i Vasa har fått understöd av Högskolestiftelsen för att utveckla undervisningen i masskommunikation. Finansieringen har bidragit till att stärka ämnets betydelse som en central utbildare av kommunikatörer och mediearbetare i regionen. Inom masskommunikationen erbjuds en både teoretisk och praktisk utbildning inom journalistik, masskommunikation och medie-etik.

Inom branschen har trenden varit att organisationer i allt större grad anlitar externa produktionsbolag och frilansare. Framtidens yrkesmänniskor kommer att behöva såväl ett starkt journalistiskt kunnande som färdigheter i att marknadsföra sina egna tjänster. Senaste årens finansiering har delvis gått till att utveckla planer och kursutbud för att kunna utöka utbildningens innehåll till att även omfatta entreprenörskap.

Sedan mitten av 2000-talet uppgår det ackumulerade beloppet av verksamhets- och projektbidrag till masskommunikationen vid Åbo Akademi i Vasa till drygt en miljon euro.

OstroInvolve, 200.000 euro (2016-2019).

Projektet, som letts av professor Kim Strandberg, har strävat till att öka medborgarnas deltagande i politiken och samhället på lokal nivå. En konkret målsättning har varit att få till stånd samarbete kring medborgardiskussioner och delaktighet på lokal nivå i Österbotten, vilket uppnåtts via arrangemang av diskussionstillfällen mellan politiker och medborgare.

I samarbete med Korsholms kommun har ett flertal medborgardiskussioner ordnats, såsom diskussioner om skolnedläggningar

i Kvevlaxområdet år 2016 och sju diskussionstillfällen om den planerade kommunfusionen med Vasa stad år 2018. I samarbete med Turun Yliopisto ordnades i februari 2019 medborgarrådet i Korsholm. Projektet har även utfört en samgångsenkät för Närpes stad.

Dessa samarbeten har gett upphov till ett rikt datamaterial som forskarna kan arbeta med. Ett flertal forskningsartiklar och offentliga rapporter har publicerats och flera artiklar är på gång för granskning till internationella vetenskapliga tidskrifter. Det fleråriga projektet avslutades vid årsskiftet men det omfattande datamaterialet utgör bas för fortsatta analyser och forskningsartiklar i ämnet för flera år framöver.

Därtill har bl.a. följande större projektfinansieringar gjorts under perioden 2016-2020:

- ARTISAN – Artificiell intelligens (120.000 euro 2019-2020)
- Sport and education for life: wellbeing of young student-athletes attending lower secondary school (120.000 euro 2019-2020)
- Äldres sociala inkludering ur ett minoritetsperspektiv – en nationell och internationell jämförelse (AgeMin) (100.000 euro 2019-2020)
- Högskolestiftelsen Research Fellow Programme in Education (150.000 euro 2020)
- Pocket Democracy (100.000 euro 2018-2019)
- Det svenskspråkiga samhället i Finland (110.000 euro 2016-2017)

Aktuell satsning – Research Fellow Programme in Education

Till Högskolestiftelsens strategiskt centrala mål för de bidrag och stipendier som delas ut är framtidens lärande, högre teknikutbildning

samt välfärd och välmående i Österbotten. Under 2020-2021 riktas de största satsningarna till att stöda och utveckla pedagogikforskningen samt vidareutveckla diplomingenjörsutbildningen och energiteknikforskningen.

År 2020 är den totala utdelningen 1.010.500 euro. Mottagarna av 2020 års utdelning listas i kapitlet "Stöd och bidrag".

Jubileumsåret 2020 till ära har Högskolestiftelsen initierat en satsning på att stärka pedagogikforskningen vid FPV vid Åbo Akademi i Vasa genom att etablera ett internationellt forskarprogram, Research Fellow Programme in Education. Stiftelsen har beviljat programmet 150.000 euro för 2020 och rambudgeterat 150.000 euro för 2021. Programmet planeras initialt att löpa i fem år.

Ambitionerna med programmet är höga. Tanken är att rekrytera internationella toppforskare som får möjlighet till forskning och nätverksskapande vid Åbo Akademi i Vasa. Forskarvistelserna är minst sex månader och högst ett år per Senior Researcher. Förhoppningarna är att forskningsverksamheten inom de pedagogiska vetenskaperna i Vasa ska få möjlighet att utvecklas och säkerställa en ledande forskningsmiljö inom sina profilmråden.

Genom programsatsningen kan nya impulser och angreppssätt stimulera forskningsmiljön. Därtill möjliggörs en uppbyggnad av långsiktiga nätverk som kan komma den regionala miljön till godo. Förhoppningarna är även att Högskolestiftelsens Research Fellow Programme in Education kunde skapa en dominoeffekt som leder till en stärkt rekrytering av doktorander och studerande, dvs att söktrycket skulle öka till såväl magister- som doktorandprogram och därmed ytterligare stärka pedagogikutbildningen vid Åbo Akademi, den utbildning som utgör den största delen av Åbo Akademis verksamhet i Vasa.

FAb Handelsplanaden 14. Högskolestiftelsens investeringsobjekt och kontor.
Foto: Kjell Blomqvist

Renoveringar

Senaste femårsperioden har präglats av renoveringar för Fastighetsbolaget Handelsplanaden 14, det så kallade Aktia-huset. Fastighetsbolaget är helägt av Högskolestiftelsen. Fastigheten är byggd 1972 och de senaste åren har omfattande saneringar genomförts på såväl fastighetens insida som utsida.

Under åren 2016 – 2018 har våningarna 4 – 7 totalsanerats, samt en mindre restaurang byggts. Under 2019 renoverades fasaden och samtidigt skapades en ny ingång till kontorsdelen, hissarna förnyades och utetrappan till tredje våningen inglasades.

Under 2019 såldes samtliga aktier i FAb Puffetti, Storalånggatan 55. Fastigheten skulle ha krävt betydande renoveringar under de kommande åren. Fokus hålls nu på FAb Handelsplanaden 14. En ansökan om en ökad byggrätt på 3.000 m2 lämnades under år 2019 in till Vasa stad.

De omfattande renoveringarna har krävt ett betydande belopp i mångmiljonklassen men nu har Högskolestiftelsen och dess fastighetsbolag kommit långt i verkställandet av sin strategi för fastigheten, att profileras som ett attraktivt centralt placerat alternativ för affärs- och kontorshyresgäster. Totala ytan för uthyrning är ca 6.600 m2. Hyresinkomsterna från fastigheten har en balanserande effekt till aktieportföljen. Ca en fjärdedel av Finniläs placeringsportfölj består av investeringen i FAb Handelsplanaden 14.

Styrelsen för FAb Handelsplanaden 14 leds sedan år 2016 av Joel Johansson. Övriga styrelsemedlemmar är Lars Nyqvist och Peter Jakobsson. Högskolestiftelsens vd fungerar som vd för fastighetsbolaget.

Utdelningen

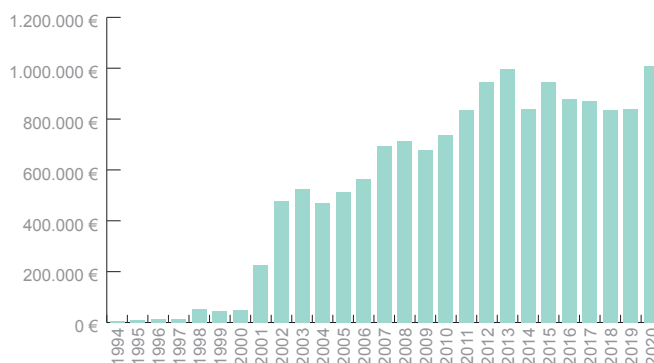
Högskolestiftelsens ändamål uppfylls genom utdelning av understöd

i form av projektfinansiering, bidrag och stipendier. Stiftelsen eftersträvar en långsiktigt hållbar utdelningsnivå.

Eftersom stiftelsens största donator Ann-Mari Finnilä har vikt sin donation till Åbo Akademi i Vasa, så har också största delen av bidragen gått till ÅA. Högskolestiftelsens uppgift är ändå att främja all form av högre utbildning på svenska i Österbotten, och vi stöder därmed också även Yrkeshögskolan Novia, Svenska handelshögskolan och Helsingfors universitets juridiska utbildning i Vasa.

Högskolestiftelsen i Österbotten har hittills delat ut 14,8 miljoner euro i form av understöd, bidrag och stipendier regionens högskolor till gagn. Första bidraget delades ut år 1994.

Årlig utdelning totalt under 1994 - 2020

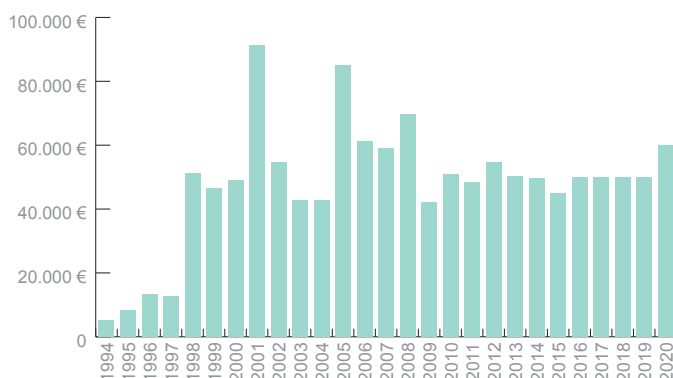

Högskolestiftelsen har under perioden 2015-2020 delat ut totalt 5.383.862 euro, fördelat enligt 5.076.012 ur Ann-Mari Finniläs fond, 305.000 euro ur stiftelsens egna medel och 2.850 euro ur Iris och Thor Österholms stipendiefond. År 2020 är den totala utdelningen 1.010.500 euro.

Utdelningen ur Högskolestiftelsens egna medel har under de senaste åren främst gått till Hanken Svenska handelshögskolan, Helsingfors universitets juridikutbildning och Yrkeshögskolan Novia.

Sedan den första utdelningen 1994 uppgår den totala utdelningen ur stiftelsens egna medel till 1.294.229 euro. År 2020 är utdelningen 60.000 euro.

Årlig utdelning ur stiftelsens egna medel

Ann-Mari Finniläs fonds utdelning går enligt donatorns önskemål till Åbo Akademis verksamhet i Vasa. Första utdelningen gjordes år 2001. Under den 20-åriga perioden uppgår det totala beloppet av utdelningen till 13.485.305 euro. År 2020 är utdelningen 950.000 euro.

Årlig utdelning ur Ann-Mari Finniläs fond

År 2018 ändrades ansökningsrutinerna så att alla typer av bidrag och fonder har en och samma ansökningstidpunkt. Ansökningsperioden infaller i november månad och stiftelsens styrelse tar beslut om bidragen inom februari månad, efter bokslutets godkännande.

Ann-Mari Finniläs pris

Ann-Mari Finniläs pris har sedan 2006 delats ut för framgångsrik verksamhet inom forskning, undervisning eller för utveckling av Åbo Akademis verksamhet i Vasa. Efter 2017 delas priset ut vartannat år och dess storlek höjdes från 5.000 till 10.000 euro.

2019 års Finnilä-pris gick till professor Margareta Björklund-Sänkiaho, "För enastående insatser för utvecklingen av energitekniken vid Åbo Akademi i Vasa". Björklund-Sänkiaho anställdes som professor i energiteknik 1.11.2012 och under hennes ledning har intresset för utbildningslinjen utvecklats stabilt. Professor Björklund-Sänkiaho

Professor Margareta Björklund-Sänkiaho. Professor i Energitekniken vid Åbo Akademi i Vasa sedan 1.11.2012. Mottagare av Ann-Mari Finniläs pris 2019.

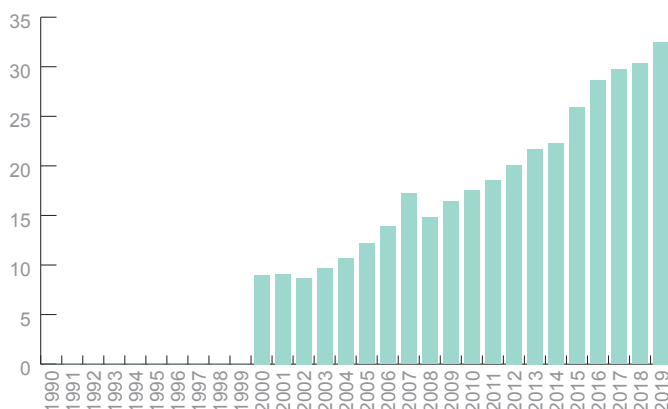
är en aktiv och erkänd forskare med en gedigen produktion av referentgranskade vetenskapliga artiklar och övriga vetenskapliga arbeten.

Övriga pristagare senaste femårsperioden är studentkören Pedavoces och dirigent Maria Timoshenko (2017), professor Kaj Björkqvist (2016) samt docent Kim Strandberg och docent Anna K. Forsman (2015). Tidigare års pristagare listas i kapitlet "Stöd och bidrag".

Kapitalutvecklingen

Högskolestiftelsens kapital är främst investerat i börsnoterade finska aktier. Iris och Thor Österholms fond samförvaltas med stiftelsens egna medel. Ann-Mari Finniläs fonds portfölj är till cirka en fjärdedel investerad i FAb

Högskolestiftelsens kapitalutveckling 1990 - 2019
(i miljoner euro, enligt bokföringsvärde)

Handelsplanaden 14 och till cirka tre fjärdedelar främst investerad i finska börsaktier.

Kapitalutvecklingen har även under den senaste femårsperioden varit god, med en tillväxt på cirka 50 procent. Ann-Mari Finniläs fond hade vid bokslutet 31.12.2019 ett bokföringsvärde på 31,2 miljoner euro att jämföras med 21,6 miljoner euro vid ingången till år 2015. Motsvarande siffror för Högskolestiftelsens egna medel är 1.244.973 euro i slutet av år 2019, att jämföras med 660.178 euro fem år tidigare. Iris och Thor Österholms fond uppvisade en balans på 28.321 euro i slutet av år 2019.

Ser man på de senaste 10 åren så kan man konstatera att Högskolestiftelsens totala kapital har fördubblats, från 16,4 till 32,5 miljoner euro. Under samma tid har 8,7 miljoner euro delats ut. Denna fördubbling är intressant att konstatera, med hänvisning till rubriken "Fördubbling" och "Investeringspolicy" i kapitlet "Bredare axlar".

Den tidigare målsättningen att fördubbla kapitalet vart tionde år togs i början av år 2016 bort ur investeringspolicyn. Det ansågs inte längre som en realistisk målsättning. Enligt den nuvarande

Högskolestiftelsens kapital åren 1990 - 2019				
Kapital i euro, enligt bokföringsvärde				
ÅR	Högskolestiftelsens egna medel	Ann-Mari Finniläs fond	Iris och Thor Österholms fond	TOTALT
1990	42 733			42 733
1991	46 529			46 529
1992	62 869			62 869
1993	77 761			77 761
1994	84 477			84 477
1995	89 402			89 402
1996	93 391		2 120	95 511
1997	100 089		2 186	102 275
1998	110 948		2 416	113 364
1999	108 022		2 757	110 779
2000	139 021	8 808 690	2 643	8 950 354
2001	205 584	8 902 508	4 675	9 112 767
2002	207 734	8 454 032	4 876	8 666 642
2003	267 537	9 440 942	5 418	9 713 897
2004	333 246	10 380 915	5 968	10 720 129
2005	451 610	11 744 740	7 586	12 203 936
2006	421 201	13 503 987	9 793	13 934 981
2007	484 935	16 697 602	11 529	17 194 066
2008	314 957	14 423 989	11 235	14 750 181
2009	409 524	15 990 030	11 188	16 410 742
2010	476 831	17 051 678	11 477	17 539 986
2011	404 724	18 130 785	11 709	18 547 218
2012	535 780	19 535 198	11 546	20 082 524
2013	603 456	21 050 474	13 223	21 667 153
2014	660 178	21 617 878	13 250	22 291 306
2015	812 449	25 115 131	16 139	25 943 719
2016	855 856	27 750 918	19 866	28 626 640
2017	903 366	28 786 453	20 673	29 710 492
2018	1 053 217	29 264 494	24 749	30 342 460
2019	1 244 973	31 212 465	28 321	32 485 759

målformuleringen i investeringspolicyn ”görs investeringar så att kapitalinkomster av dividender, räntor och hyresnetto uppvisar en positiv utveckling. Övriga kapitalinkomster följer marknadernas utveckling”. Själva investeringsstrategin och dess tillämpade beslutsgränser samt riskgränser har inte påverkats av omskrivningen. Det goda resultatet i kapitalförvaltningen har således kunnat fortgå även under de senaste åren. För fem år sedan kunde Håkan Anttila

konstatera att CAP-indexet överträffats under tio år i rad. Även i denna upplaga kan konstateras att indexet slagits också de senaste fem åren.

Tilläggs bör att aktiemarknaden varit gynnsam under en lång tid och tillfälliga bakslag får man givetvis alltid räkna med. Marknadsvärdet på den totala aktieportföljen översteg i slutet av 2019 anskaffningsvärdet med 4,4 miljoner euro, så en viss buffert finns för eventuella marknadskorrigeringar.

Donationer

Tack vare Ann-Mari Finniläs stordonation år 2000 och dess goda kapitalutveckling så har möjligheterna till att stöda Åbo Akademis verksamhet i Vasa kunnat hållas på en stabilt bra nivå.

Högskolestiftelsens ändamål är att ekonomiskt bidra till att upprätthålla och utveckla högskoleverksamhet i svenska Österbotten, och att i anslutning härtill stöda och främja vetenskaplig forskning och utbildning. Stiftelsen stöder således alla högskolor och yrkeshögskolor som verkar på svenska i Österbotten. Det här gör Högskolestiftelsen unik eftersom den är den enda stiftelsen med det uppdraget.

En bredare donationsbas ger större möjligheter att stöda alla regionens högskolor på ett betydande och utvecklande sätt. Högskolestiftelsen har etablerat en plattform för den som önskar att på ett effektivt och långsiktigt sätt vara med och bidra till ett välfungerande högskoleväsende, vilket är en grundpelare för en attraktiv och blomstrande region.

En stiftelses långsiktighet i form av en evig horisont möjliggör att varje enskild donation i praktiken kan få ett evigt liv och således en evig samhällelig nytta. Som donator finns även möjlighet att bestämma vilket ändamål man önskar bidraget ska gå till. Man kan

Lions Club Vasa-Old Vasabygden rf donerade Nordea-aktier till Högskolestiftelsen år 2019. Sekr. Björn Elfving, 1. vicepresident Bo Linde, skattmästare Gunne Lax och president Per Thomasfolk, från LC Vasa-Old Vasabygden.

Foto: Kjell Blomqvist

till exempel donera till en viss högskola eller till en viss utbildning. Eller så ger man sitt bidrag till Högskolestiftelsens allmänna medel som Lions Club Vasa-Old Vasabygden rf gjorde under 2019 när man donerade Nordea-aktier till ett värde om 16.633,40 euro. Även uppvaktningar vid bemärkelsedagar kan riktas till Högskolestiftelsen. Stiftelsen riktar ett varmt tack till alla donatorer.

Ledningen

Högskolestiftelsens förvaltning handhas av delegationen, styrelsen och verkställande direktören. Enligt gällande stiftelselag (487/2015) är styrelsen högsta beslutande organ.

Sedan 2016 leds styrelsen av Ulrica Karp. Hon efterträdde Håkan Anttila. Delegationen leds sedan 2018 av Patrick Ragnäs, med Annika Tidström som vice delegationsordförande. Styrelsens och delegationens samtliga nuvarande och tidigare medlemmar uppräknas i slutet av historiken.

Styrelsens sammansättning år 2020 är följande: Ulrica Karp (ordf.), Stefan Talus (viceordf.), Gun Kapténs, Andreas Uthardt och Petri Sandkvist som ordinarie medlemmar. Sandkvist tillträdde 1.1.2020, när han ersatte Ilkka Penttilä som suttit i styrelsen 2016-2019. Anna-Lena Palomäki och Maria Höglund är suppleanter i styrelsen. Suppleanterna kallas till samtliga styrelsemöten. Även delegationens ordförande och viceordförande deltar i stiftelsens styrelsemöten.

Ulrica Karp är styrelseordförande i Högskolestiftelsen sedan 2016.

Styrelsemöte i februari 2020 med beslut om årets bidragsutdelning på agendan. Stående från vänster vice ordförande Stefan Talus, delegationens vice ordförande Annika Tidström, Petri Sandkvist, Andreas Uthardt och delegationens ordförande Patrick Ragnäs. Sittande från vänster suppleant Maria Höglund, ordförande Ulrica Karp och Gun Kapténs.

Foto: Kjell Blomqvist

Ekonomiexamen Katarina Heikius har fungerat som Högskolestiftelsens verkställande direktör sedan 2012. Heikius har tidigare erfarenhet från flera branscher, bl.a. finans- och byggnadsbranschen samt utbildning och kommunutveckling. Den breda arbetserfarenheten kom väl till pass när hon efterträdde Håkan Anttila som verkställande direktör för Högskolestiftelsen.

Sedan 1.8.2018 har ekonomiexamen Kjell Blomqvist fungerat som tf verkställande direktör under Heikius moderskaps- och föräldraledighet. Blomqvist har 25 års erfarenhet av global kapitalförvaltning i form av olika specialist- och ledningsroller inom Estlander & Partners-gruppen. Blomqvist var även medlem av Högskolestiftelsens styrelse under perioden 2012-2015.

Kjell Blomqvist är Högskolestiftelsens tf vd sedan 1.8.2018.

Foto: Katarina Heikius

Katarina Heikius är Högskolestiftelsens verkställande direktör sedan 2012.

Foto: Ida-Maria Heikius

Håkan Anttila

HÅKAN ANTTILA

Ekonomierådet Håkan Anttila har varit en värdefull resurs för Högskolestiftelsens uppbyggnad och utveckling. Han var delegationens ordförande 1990-1991 och styrelsens ordförande under perioderna 1992-2000 och 2012-2015. Åren 1992-2003 ledde Håkan Anttila stiftelsens operativa arbete som skattmästare och från 2004 till 2011 fungerade han som Högskolestiftelsens verkställande direktör. Håkan återkom till Högskolestiftelsens tjänst för ett år under perioden april 2016 till april 2017. Denna gång som vikarierande vd under Katarina Heikius moderskapsledighet.

Följande text, "Håkan Anttila såsom jag minns honom", är skriven av Gustav Lawast, Högskolestiftelsens styrelseordförande 2001-2011.

Håkan Anttila såsom jag minns honom

Ekonomierådet Håkan Anttila och jag, Gustav Lawast, lärde känna varandra i slutet av 1970-talet då Birger Thölix presenterade mig för honom. Detta skedde under ett besök på Vasabladets huvudredaktion

Ekonomierådet Håkan Anttila. Foto: Linus Lindholm

i Vasa. På den tiden jobbade jag som informationschef vid Metsä-Botnia i Kaskö. Min chef bergsrådet Matti Sundberg föreslog att vi skulle bjuda in Håkan som föreläsare till fabriken i Kaskö.

Jag kommer ihåg att Håkan blev imponerad av att bli avhämtad i Vasa av företagets chaufför i en välputsad bil för en resa till Kaskö. Där skulle Håkan fungera som sakkunnig vid ett seminarium om att uppgöra en årsberättelse enligt dåtidens normer. Till Kaskö hade vi bjudit in en expertpanel av folk som i sitt vardagliga värv just sysslade med olika faser av att sammanställa en tryckt årsberättelse för ett företag. Håkan delade frikostigt med sig av sitt kunnande för den entusiastiska publiken och svarade initierat på alla frågor.

Efter denna träff blev vi goda vänner som kunde rådgöra med varandra inför olika frågeställningar. Också under sina år som affärsgruppchef inom KWH-koncernen hade vi kontakt med varandra både privat och i våra yrkesroller. Håkan Anttila återkom till Vasabladet som verkställande direktör 1990.

Varandras bollplank

I den egenskapen kontaktade Håkan mig angående en plats i tidningen Syd-Österbottens styrelse. Det uppdraget tillträdde jag 1995 eller just under den tid då Vasabladet var inne i en period att strukturera om tidningsväsendet i Österbotten. Under dessa år etablerades och utvecklades en gedigen vänskap mellan oss under alla de diskussioner som vi förde.

Håkan Anttilas förmåga att kunna se samhällsutvecklingen ur ett helikopterperspektiv gjorde att han var skickad att med framgång sköta sina krävande uppdrag. Allt detta bidrog på ett avgörande sätt till att han åtnjöt ett stort förtroende i vida kretsar. Härav följde att han kom att bekläda många betydelsefulla poster inom föreningar och samfund. Alldeles speciella insatser gjorde han t.ex.

som ordförande i FRK:s Österbottniska distrikt under åren 1993 till 2010.

Inom Rotaryrörelsen hade Håkan flera ledande poster lokalt, regionalt och nationellt. Också verksamheten inom Odd Fellow låg Håkan varmt om hjärtat. Hans ekonomiska kunnande kom till stor nytta då det gällde att bygga upp en hållbar kapitalbas för Logen Nr 1 i Vasa.

Inom Högskolestiftelsen i Österbotten gjorde Håkan på sätt och vis en helt ny karriär. Han började som delegations- och styrelseordförande och valdes därefter till skattmästare och VD. Jag kommer mycket väl ihåg då han anförtrodde mig att apotekaren Ann-Mari Finnilä stod i beråd att på våren 2000 donera aktier till ett värde av omkring nio miljoner euro. I och med denna donation fick Högskolestiftelsen helt plötsligt oanade resurser.

På våren och sommaren 2000 vidtog en intensiv planering under Håkan Anttilas ledning om hur stiftelsens framtid skulle gestalta sig. Rent organisatoriskt blev resultatet att jag, Gustav Lawast, skulle efterträda Håkan Anttila som styrelseordförande i stiftelsen och att han kunde koncentrera sig helt på skattmästaruppdraget. Till en början skedde detta inom ramen för en deltidssyssla men från 2004 på heltid med Håkan Anttila som verkställande direktör.

Under en resa till Italien på hösten 2005 blev jag kontaktad av Håkan som anförtrodde mig att han var påtänkt som styrelseordförande i ett nytt bolag som skulle bildas för avfallshanteringen i Vasa med omnejd. Efter en ingående analys och bedömning av totalsituationen blev slutresultatet att Håkan ställde sig till förfogande för avfallsbolaget Stormossen och sedan för Westenergy. Tack vare hans uppriktiga engagemang blev detta projekt en förebild för efterföljande satsningar inom branschen.

Håkan Anttilas insatser av stor betydelse för Högskolestiftelsen

Håkan Anttilas insatser uppmärksammades med olika utmärkelser och hedersuppdrag. Han var bl.a. italiensk honorär vicekonsul i över tjugo år. Han tilldelades dessutom 2016 det italienska riddartecknet Stella Orden. Finlands Lejons orden, riddartecknet av I klass erhöll han 2002. Ekonomieråds titel förlänades Anttila år 2010.

Som erkänsla för sitt långvariga och betydande arbete för Åbo Akademis verksamhet i Vasa kallades Anttila 2018 till filosofie hedersdoktor vid Åbo Akademi.

Jag har den uppfattningen att Håkans personlighet under årens lopp bör förknippas med extremt ansvarstagande, pålitlighet och flit. Han var definitivt en medborgare som ständigt delade med sig av sina kunskaper och erfarenheter.

Jag minns med tillfredsställelse alla de välplanerade besök i olika högskolestäder som Högskolestiftelsen sommartid genomförde både i hemlandet och Sverige. Det var mycket värdefullt att knyta nya kontakter.

På våren 2015 arrangerade han och hustrun Irene hemma hos sig en minnesvärd bjudning för min hustru Birgitta, mig och långvarige viceordföranden i stiftelsens styrelse Ingvar Krook och hans hustru Margaretha. Vid det tillfället fick vi ett utmärkt tillfälle att blicka tillbaka på den utveckling som Högskolestiftelsen genomgått.

Högskolestiftelsens utveckling i ett nötskal

Om vi mäter utvecklingen i siffror är den imponerande. Högskolestiftelsen i Österbotten startade med ett donerat kapital på dåtida 239.500 mark motsvarande 40.281 euro. År 1994 kunde Högskolestiftelsen dela ut sitt första bidrag. Det gällde 30.000 dåtida mark för planering av en engelskspråkig lärarutbildning som en del

av Åbo Akademis samarbete med Morogoro i Tanzania.

Under det första decenniet förde Högskolestiftelsen en rätt tillbakadragen tillvaro. Men i och med apotekaren Ann-Mari Finniläs donation av 40.000 Nokia-aktier i mars 2000 fick stiftelsen oanade resurser. Genast efter mottagandet splittrades Nokias aktier så att antalet steg till 160.000. Få av ledamöterna i Högskolestiftelsens styrelse hade kunskap om finansiell förvaltning. Styrelsen gjorde den bedömningen att det bästa alternativet skulle vara att sälja ut och att omplacera i räntepapper samt börsnoterade basindustriaktier.

Efter tillkomsten av Iris och Thor Österholms fond 1996 och Ann-Mari Finniläs fond 2000 uppgår det sammanlagda kapitalet inom Högskolestiftelsen i dag (31.12.2019) till 32,5 miljoner euro och den årliga utdelningen rör sig i miljonklassen.

Under dessa betingelser finns det, enligt mitt förmenande, gynnsamma möjligheter att ”främja Åbo Akademis inom ramen för Österbottens Högskola bedriven verksamhet i Vasa”. Så lyder nämligen skrivningen i donationsbrevet för Finniläs fond.

Kanske nya donationer till Högskolestiftelsen är på kommande?

Närpes i februari 2020

Gustav Lawast

Styrelsens ordförande 2001-2011

Delegationsmedlem 1990-2006 och styrelsemedlem 1996-2011

Det första decenniet

STIFTELSEURKUND

För att ekonomiskt bidra till att upprätthålla och utveckla Österbottens högskola samt i anslutning därtill stöda och främja den vetenskapliga forskningen har undertecknade beslutat grunda en stiftelse, vars namn är stiftelsen för Österbottens högskola.

Till stiftelsens grundkapital överlåter stiftarna penningmedel enligt följande:

Svenska Österbottens Högskoleförening r.f.	128.500,-
Stiftelsen för Åbo Akademi	60.000,-
Svensk-Österbottiska Samfundet r.f.	21.000,-
Svenska Österbottens landskapsförbund r.f.	10.000,-
Vasa Sparbank	10.000,-
Malax kommun	5.000,-
Vörå kommun	5.000,-
	239.500,-

Stiftelsens grundkapital är således 239.500,- mk

Såsom stadgar för stiftelsen har vi godkänt de stadgar som finns som bilaga till denna stiftelseurkund.

Vasa, den 24.4 1990 Vasa, den 7.6. 1990

SVENSKA ÖSTERBOTTENS HÖGSKOLEFÖRENING R.F.

SVENSK-ÖSTERBOTTISKA SAMFUNDET R.F.

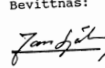

Thor Österholm
Bevittnas:

Håkan Andersson
Bevittnas:

Stiftelseurkunden undertecknades våren 1990 medan den officiella registreringen skedde den 17 oktober 1991.

Vasa, den 11.5 1990

SVENSKA ÖSTERBOTTENS LANDSKAPSFÖRBUND R.F.

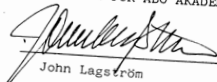

Håkan Nordman
Bevittnas:

Åbo, den 15.5. 1990

STIFTELSEN FÖR ÅBO AKADEMI

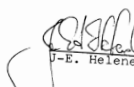
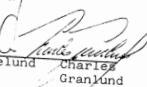

John Lagström
Bevittnas:

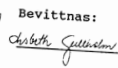
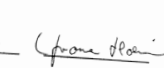

Malax, den 17.5. 1990

MALAX KOMMUN

J.-E. Helenelund Charles Granlund
Bevittnas:

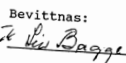
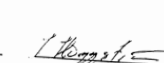

Vörå, den 18.5 1990

VÖRÅ KOMMUN

Erik Liljeström Hölge
Bevittnas:

Vasa, den 19 april 1990

VASA SPARBANK

Hugo Skott Helena Ålgars
Bevittnas:

DET FÖRSTA DECENNIET

En styrkedemonstration

Högskolestiftelsen i Österbotten, eller Stiftelsen för Österbottens högskola som den tidigare hette, är en jämförelsevis ung skapelse. Den har sin grund i den regionala entusiasmen, som under 1980-talet gav energi åt försöken att grunda ”Det finlandssvenska universitetet”. Aktiviteten ledde till ett riksdagsbeslut. Enligt en förordning skulle verksamhet på jämlik, regional grund finnas i Helsingfors, Vasa och Åbo, samt bygga på lokala, regionalt förankrade styrelser.

Svenska Österbottens högskoleförening grundades år 1969, alltså samma år som riksdagen beslöt att förlägga den finlandssvenska lärarutbildningen till Vasa. Föreningen koncentrerade till en början sina ansträngningar på att skapa en fungerande miljö för den kommande utbildningen.

Lärarutbildningen inleddes på hösten år 1974. Tack vare högskoleföreningens initiativ var Lärkan I samtidigt inflyttningsklar så att de som inledde sina studier kunde få en nybyggd studentbostad.

Högskoleföreningens främsta mål i lobbyarbetet blev att inom ramen för det finlandssvenska universitetet stöda högskoleutvecklingen i Österbotten med överflyttningar av bland andra Svenska social- och kommunalhögskolan i Helsingfors och Handelshögskolan vid Åbo Akademi.

Ambitioner och en telefonväxel

Det fanns en avvaktande inställning bland högskolorna i söder att förstärka Vasa som högskoleort. Först efter att Svenska handelshögskolan inlett parallellutbildning i Vasa år 1980 vaknade intresset för och kampen om de österbottniska studenterna. Åbo

Akademi inledde följande år sin samhällsvetenskapliga utbildning i Vasa med tjugo studerande.

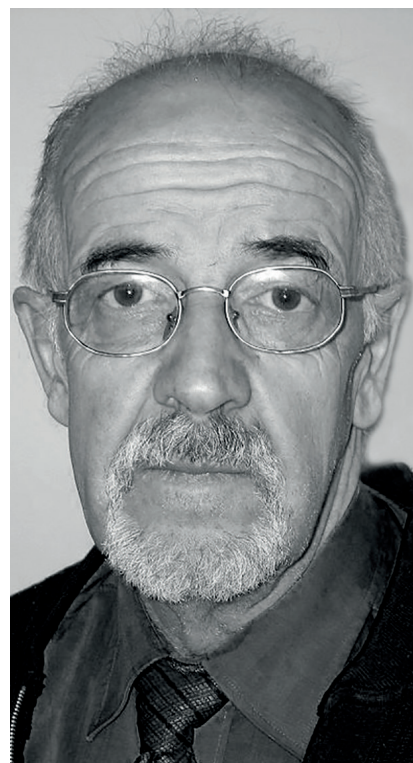
Högskoleföreningen hade ambitioner. Vasa stad, som tillsammans med bland annat landskapsförbundet under fyra år betalat planeringen av en statsvetenskaplig utbildning i Åbo Akademi, finansierade med början år 1984 för en femårsperiod en professur i statsvetenskap och senare även en professur i vårdvetenskap. Statskunskap med inriktning på masskommunikation blev huvudämne och kunde leda till magistersexamen. Göran Djupsund utnämndes till biträdande professor i statskunskap. Han var den sista professorn som fick sin utnämning av republikens president. Om extern finansiering kunde ordnas för fem år övertog staten, enligt dåtida bestämmelser, automatiskt betalningsansvaret för en professur.

Genom riksdagsförordningen år 1986 bildades Österbottens högskola som en del i det Finlandssvenska universitetet. Samma år inleddes även planeringen av en vårdvetenskaplig utbildning i Vasa, vilken redan delvis hade inlett sin verksamhet i Helsingfors. En lokal styrelse tillsattes för Åbo Akademi och för Svenska handelshögskolans verksamhet i Vasa. En styrelse och en gemensam telefonväxel var de yttre tecknen på den lokala nyordningen.

En egen stiftelse

Stiftelsefrågan var ett återkommande tema på högskoleföreningens styrelsemöten. Ordförande Thor Österholm, som då var rektor för Vasa övningskola och aktiv kommunpolitiker,

Bo Riska, till höger, anställd vid Åbo Akademi i Vasa och Thor Österholm, regionpolitiker, drev samma högskolefråga från skilda utgångspunkter.

ansåg att endast en regional, långsiktig resursering skulle förankra högskolorna i Österbotten. Donationer och testamenten skulle hållas kvar i landskapet. Vaasan Yliopisto, Vasa Universitet, var egentligen det enda verkligt regionala universitetet; de övriga var filialer.

Behovet av en regional stiftelse upplevdes påtagligt på flera håll. Bo Riska, som vid denna tid var byråchef vid pedagogiska fakulteten, hade ett antal gånger erbjudits donationer som stöd för högskoleverksamheten. Då det inte fanns någon lokal juridisk person som kunde vara mottagare avslutades diskussionerna. Alternativen var Stiftelsen för Åbo Akademi, juridiska personen Åbo Akademi – eller att bilda en regional stiftelse.

Högskoleföreningens styrelse behandlade i juni 1986 en skrivelse av Bo Riska där han redogjorde för hur en stiftelse bildas enligt då gällande lagstiftning. Han föreslog även namnet Stiftelsen för Österbottens högskola.

Styrelsen beslöt att omedelbart öppna ett konto för donationer. Ordförande Thor Österholm, som skulle fylla 60 år, bad gratulanter att göra donationer till det nyöppnade kontot. Stadgar utformades enligt modell av Stiftelsens för Åbo Akademi stadgar, och en arbetsgrupp valdes.

Säregna organisationer

Stiftelser är säregna organisationer. De saknar ägare och har inga medlemmar. Grunden är en donerad eller en testamenterad förmögenhet vars avkastning skall användas för ett bestämt angivet ändamål.

Donatorn eller testamentsgivaren anger i stiftelseurkunden ändamålet som skall förverkligas samt hur förvaltningen skall skötas. Patent- och registerstyrelsen är övervakande myndighet. Skattefrihet är ingen självklarhet utan avgörs i efterhand på basen av

inlämnad deklARATION.

Bildandet av en stiftelse i Vasa verkade bli en enkel process. I verkligheten var ett fiasko ytterst nära. När arbetet på att få ihop ett grundkapital inleddes år 1986 saknade den då gällande stiftelselagen bestämmelser om minimikapital. Justitieministeriet prövade från fall till fall om kapitalet var rimligt i förhållande till tänkt ändamål.

Stiftelselagen ändrades den 1.7.1987 och grundkapitalet fastslogs till minst 150.000 mark, cirka 25.200 euro och minst tre donatorer. Muntliga löften hade getts om cirka 90.000 mark, cirka 15.100 euro, i grundkapital. Två stiftande medlemmar fanns, högskoleföreningen och landskapsförbundet. Tre behövdes. Efter detta skedde ingenting under närmare två år. Föreningens tid och resurser upptogs av utredningar om nordisk utbildning för hotell, restaurang och turism i Vasa, en teknisk fakultet till Vasa, vårdforskning och läkarutbildning.

Sju donatorer

En ny arbetsgrupp bildades år 1989 av Christer Herrgård från Högskoleföreningen, kulturombudsman Kurt Gullberg från Svenska Österbottens landskapsförbund och Bo Riska från Österbottens högskola. Bo Riska kontaktade Vasa sparbanks verkställande direktör Hugo Skott, som direkt tänkte på idén och ställde bankens jurists, Helena Ålgars tjänster till förfogande.

Efter otaliga telefonsamtal och diskussioner – aktiva var Gullberg och Riska med stöd av Ålgars – utkristalliserades sju donatorer, nämligen Svenska Österbottens högskoleförening, Stiftelsen för Åbo Akademi, Svensk-Österbottniska Samfundet, Svenska Österbottens landskapsförbund, Vasa sparbank, Malax kommun och Vörå kommun.

Den sammanlagda donationen uppgick till 239,500 mark, motsvarande 40.281 euro. Högskoleföreningens andel var över hälften.

Den hade erhållit hyresinkomster från det så kallade Valiomejeriet som hyrts av Vasa stad, renoverats och hyrts vidare till Åbo Akademi, samt en del direkta donationer.

Den 18 maj år 1990 undertecknades stiftelseurkunden.

Bred förankring

Även Stiftelsen för Svenska handelshögskolan hade för avsikt att medverka som stiftande medlem. Hanken-stiftelsen ställde som krav att den nya stiftelsen skulle stöda såväl Åbo Akademis som Svenska handelshögskolans verksamhet i Vasa.

Skrivningen Österbottens högskola ansågs vara ensidig emedan Österbottens högskola var en förvaltningsenhet inom Åbo Akademi. Hanken-stiftelsens åsikter vann ej gehör. Den betalade i stället det utlovade beloppet till högskoleföreningen, som betalade det som en del av sitt grundkapital.

Andra som stödde den nya stiftelsen på detta indirekta sätt genom inbetalningar till högskoleföreningen var Svenska kulturfonden, Vasa stad, Sparbankernas Central-Aktie-Bank, Vasa Andelsbank,

Stiftelsens första styrelse möttes ofta i Svenska klubben. Från vänster Kurt West, delegationsordförande Håkan Anttila, skattmästare Helena Ålgars, styrelseordförande Hugo Skott, Thor Österholm och Roger Nybäck. På bilden saknas Jan-Erik Helenelund.

Jakobstads stad, Maxmo kommun, Föreningsbanken i Finland och Närpes kommun.

Stiftelsens ändamål blev att ekonomiskt bidra till att upprätthålla och utveckla Österbottens högskola och att främja även annan högskoleverksamhet i Österbotten samt i anslutning härtill stödja och främja vetenskaplig forskning och utbildning.

Förhoppningarna var, att stiftelsen med ekonomiska resurser skulle förverkliga högskoleföreningens målsättningar.

Verkställande direktör Hugo Skott valdes till ordförande i den första styrelsen, som hade fem medlemmar. Skott hade, förutom bankerfarenhet, bakom sig meriter som ledande kommunal tjänsteman och som förtroendevald i en rad organisationer.

Övriga medlemmar var Thor Österholm, rektor för Vasa övningsskola, Kurt West, chefsläkare för Vasa centralsjukhus, Jan-Erik Helenelund, kommundirektör i Malax, och Roger Nybäck, verkställande direktör i KWH Pipe Ab.

Håkan Anttila ledde delegationen med 24 medlemmar. Han var ny verkställande direktör för Vasabladet där han även under en tidigare period varit journalist.

Viceordförande var Nicke Andersson, stadsdirektör i Jakobstad. Efter första året bytte Skott och Anttila platser.

Enligt stiftelselagen från år 1930 var en styrelse med minst tre medlemmar det enda obligatoriska förvaltningsorganet.

I stiftelsers stadgar finns ofta även inskrivet att den kan ha en skattmästare, som leder det operativa arbetet, samt en delegation.

Eftersom stiftelsen saknar såväl ägare som medlemmar finns det ingen som kan godkänna bokslut och bevilja ansvarsfrihet. Bokslutet

Håkan Nordman, till vänster, och Gustav Skuthälla alternerade som ordförande och vice ordförande i delegationen.

fastställs. Styrelsens medlemmar kommer på detta sätt att bära ett ständigt ansvar för sina beslut.

Avsikten med stiftelsens månghövdade delegation var att skapa största möjliga kontaktyta till samhället; dels för att ge trovärdighet åt stiftelsens verksamhet, dels för att förbättra möjligheterna till nya donationer. Delegationen tillsatte stiftelsens styrelse, fastställde bokslut, godkände budget samt övervakade styrelsens och skattmästarens förvaltning av stiftelsen. Delegationen har representanter från privat-, högskole- och offentliga sektorn. Genom valet av styrelsemedlemmar ansvarar delegationen för att stiftelsens styrelse har den kompetens och den erfarenhet, som behövs för att leda stiftelsens verksamhet.

Delegationens medlemmar väljs för en mandatperiod på fyra år. Styrelsens medlemmar väljs för två år, ordförande väljs varje år.

Delegationen består av minst 16 och högst 28 medlemmar. Styrelsen har fem ordinarie medlemmar och två ersättare. Till ledamot i delegation och i styrelse får inte väljas person som fyllt 70 år.

Den första utdelningen

Avkastningen på ett grundkapital på 239.500 mark, 40.281 euro, gav alltför små resurser för att förverkliga rådande ambitioner. Vaasan Yliopistosäätiö hade från år 1991, vid samma tid som Vaasan Kauppakorkeakoulu ombildades till Vaasan Yliopisto, erhållit ett årligt verksamhetsbidrag på 600.000 mark, cirka 100.900 euro, av Vasa stad medan Högskolestiftelsen erhöll 50.000 mark, cirka 8.400 euro, per år under en tid från år 1992.

Stiftelsens första placering, utanför rena bankkonton, blev för en tid en tvårummare i Fastighets Ab Kyrkoeshplanaden 19-21, den så kallade Kinamuren.

År 1994 delade Stiftelsen för Österbottens högskola ut sitt första

bidrag. Det var 30.000 mark för planering av engelskspråkig akademisk kompetenshöjande utbildning som en del av Åbo Akademi:s samarbete med Morogoro i Tanzania.

Följande år höjdes planeringsbidraget till 50.000 mark. Statliga utvecklingspengar möjliggjorde sedan en kandidatutbildning för ett tjugotal personer, som fick sin fortsättning i en magistersutbildning. År 2007 inleddes sedan doktorandutbildning som ledde till att elva tanzanier disputerade i Vasa, den sista av dem i december 2014. Tanzanierna innehar centrala positioner inom den statliga skoladministrationen. Stiftelsens insatser bestod i resefinansiering efter att den statliga biståndsperioden upphört. Det tanzaniska inslaget ledde i Vasa till en rad mångkulturella kurser.

Kemisk-didaktisk forskning vid Åbo Akademi i Vasa erhöll 25.000 mark år 1995. Stiftelsens styrelse tog ställning för en svensk yrkeshögskola och uttalande gjordes för ett regionalt tvåspråkigt universitet.

De första doktorandstipendierna gavs till Svenska handelshögskolan. Vasa sjukvårdsdistrikt gav 1,4 miljoner mark, cirka 235.400 euro, i bidrag för åren 1995-1997. Hälften gick till finansiering av professuren i vårdvetenskap vid Åbo Akademi och hälften till ett samprojekt mellan Institutionen för vårdvetenskap och Vaasan Yliopisto för forskning i sjukvårdsadministration.

Stiftelsens styrelsemedlem Kurt West utredde tvärvetenskapligt och studiesamarbete mellan Åbo Akademi, Vaasan Yliopisto och Hanken år 1997. Resultatet blev en första överenskommelse om rätt till parallellstudier, ett lokalt rektorsråd och ett intentionsavtal om samarbete mellan Vasahögskolorna. Samarbetet konsoliderades år 2001 genom bildandet av Vasa högskolekonsortium. Sju självständiga universitet och högskolor, eller lokala högskoleenheter, avtalade om samverkan mellan forskare, lärare och studerande. Parterna enades om en regional högskolestrategi.

Vetenskapsbiblioteket Tritonia är ett samarbetsresultat. Hösten

2008 överenskom konsortiets medlemmar om flexibel studierätt, det vill säga att parallellstudier i övriga högskolor kan ske kostnadsfritt. Samarbetet med svenska Umeå Universitet och Lantbruksuniversitetet kunde utvecklas från en gemensam grund.

Thor Österholms fond

Undervisningsrådet Thor Österholm fyllde 70 år 1996 och önskade att eventuella uppvaktningar skulle ske i form av inbetalningar till stiftelsen. En summa på 5.355 mark jämte räntor samt 7.245 mark, vilka inbetalts tio år tidigare, utgjorde grunden för den bundna fonden "Thor Österholms fond". Grundkapitalet blev 2.120 euro och år 2014 hade fonden en balans på 13.250 euro. Under åren hade dessutom 6.227 euro utdelats i bidrag och i stipendier. Medlen samförvaltas med stiftelsens medel. Fondens andel av stiftelsens kapital var vid dess bildande 2,14 procent, vilket även är fondens årliga andel av avkastningen.

Thor Österholms fond har som ändamål att "stöda och utveckla svensk högskoleundervisning i svenska Österbotten, speciellt då undervisningen i pedagogik samt den verksamhet som bedrivs vid Vasa övningsskola." Personliga stipendier kan ges till studerande i pedagogik eller till elev i Vasa övningsskola. Från den första utdelningen år 1997 har stipendier vartannat år gått till en eller flera elever i Vasa övningsskola och vartannat år till studerande i pedagogiska fakulteten.

Undervisningsrådet Thor Österholm angav i sitt donationsbrev att vid utdelning av personstipendier bör egenskaper som redbar, omtänksam, energisk, positiv och samhällsinriktad beaktas.

Vinn-vinn Österbotten

Efter bidraget på 1,4 miljoner mark från sjukvårdsdistriktet ändrade stiftelsens styrelse taktik. Att få nya donationer visade sig vara svårt. Det gällde att bygga upp attraktiva projekt, skapa intresse för dessa och allokera extern finansiering. Det var avvikande för en stiftelse, men det fungerade.

”Vinn-vinn Österbotten” åren 1998-2002 blev det första samprojektet med Svenska handelshögskolan i Vasa, Åbo Akademi och Wärtsilä som aktörer. Målet var att utveckla ett spjutspetskunnande genom partnerskap mellan underleverantör och köpare. I projektet med professor Sören Kock som ansvarig deltog åtta doktorander, varav tre sedan disputerade. Årsbudgeterna var dubbelt större än stiftelsens samlade kapital. Svenska kulturfonden deltog med ett bidrag på 200.000 mark, cirka 33.500 euro.

Avsikten med ”Vinn-vinn” var även att introducera det nya ämnesområdet ”Logistik och inköp” i Hanken i Vasa, vilket skulle stöda enhetens inriktning på ämnesområden knutna till företagande.

Som en följd av ”Vinn-vinn” inrättades en överassistentur i inköp och logistik. Efter att stiftelsen finansierat tjänsten under tre år övergick den i högskolans egen finansiering. Med samma mål, att en nygrundad tjänst genom tillfällig extern finansiering skall bli en del av högskolans egen budget, inleddes finansieringen av en överassistentur och senare även en koordinatortjänst. Båda tjänsterna kunde senare överföras till Hankens egen budgetfinansiering. Avsikten var att effektivisera samarbetet mellan Hanken och företag i regionen och att studerande i

ett tidigt skede skulle få praktisk erfarenhet av företagsverksamhet.

MediaCity

Samhälls- och vårdveten-skapliga fakulteten (SVF i Vasa, vilken i slutet av 1980-talet hyrde den gamla mejeriskolan på Vörågatan, hade samhällsinformation som ett undervisningsämne. Studerande, intresserade av journalistik, valde samhällsinformation som biämne. Svenska social- och kommunalhögskolan i Helsingfors ansågs vid denna tid ha huvudansvar för den finlandssvenska journalistutbildningen och utbildade journalister främst för tryckta medier.

Tv, film och radio blev alltså tyngdpunkter när SVF inledde journalistutbildning, den så kallade medialinjen, år 1991. År 2000 togs ytterligare ett stort steg i samma riktning när det första magisterprogrammet i tv-journalistik introducerades.

MediaCitys film- och tv-studio användes förutom inom undervisning även inom kommersiell produktion fram till år 2012. Koordinator Yvonne Backholm och direktör Kimmo Rautanen.

Foto: Gunnar Bäckman

Överflyttningen av film- och tv-utbildningen till det gamla persedelförrådet på kasernområdet skedde år 1998. Hallarna ombyggdes till studio med kringutrymmen och kallades Mediahuset. Kommersiellt samarbete inleddes med Yle/Finlands TV, Sveriges TV och ett flertal produktionsbolag.

Tankar fanns om att utveckla Mediahuset till ett centrum för mediaforskning och utveckling vid sidan av undervisning och filmproduktion. Att leda den mediala delen inom samhälls- och vårdvetenskapliga fakulteten förutsatte god balans i hanteringen av krav från en akademisk grundkärna och en kommersiell mediebransch. Allt fördes samman under Projekt MediaCity.

Projekt Produktionsstödnätverk inleddes år 1999. Avsikten var att under en treårsperiod utveckla stödsystem i form av teknik, miljöer och service för tv- och filmproduktion. Projektledare var pol mag Yvonne Backholm och ped mag Örjan Ohls. Stiftelsen hade arbetsgivar- och finansieringsansvaret för projektet, vars kostnader första året steg till 526.000 mark, cirka 88.400 euro. Kostnaderna höll samma nivå de följande åren. Utomstående finansiärer var Vasa stad och TE-centralen, senare kallad NTM-centralen.

Miljöer lämpliga för filminspelning samt inspelningsteknik och studio skulle locka filmproducenter till landskapet. Projektet lyckades, bland annat utbildades ett hundratal personer för olika uppgifter inom filmproduktionen. Det fick sin fortsättning i Mediekommissionen för Österbotten där stiftelsen var projektägare med finansieringsansvar under åren 2003-2005.

Förutom tekniska faciliteter och produktionskompetens, miljöer samt kringservice i form av inkvartering, transporter, etc. kunde kommissionen erbjuda MediaCitys tjänster för utveckling av interaktiv tv. Nya medfinansiärer var Vasaregionens kommuner. Efter projekten, då ett tiotal tv-serier och spelfilmer hade sett dagens ljus i Österbotten, integrerades mediekommissionen i MediaCitys verksamhet.

Ann-Mari Finniläs fond

ANN-MARI FINNILÄS FOND

Apotekare med visioner

Vad gör man, när man ser 90-årsdagen närma sig och bakom sig har ett liv fyllt av arbete, är ensamstående och konstaterar att snart är staten arvtagare till en ansenlig förmögenhet?

För apotekare Ann-Mari Finnilä var det enkelt, trots allt. Hon hade en klart uttalad åsikt om att en god utbildning ger framgång i livet.

Ann-Mari Finnilä föddes i Vasa år 1910 och växte upp i en familj

på fyra barn, vilken präglats av generationers affärsmannaskap. Ann-Maris farfar Jacob Finnilä hade tillsammans med bröderna Carl och Alexander inlett affärsverksamhet i Gamlakarleby. År 1862 grundade de en tobaksaffär vid Handelsplanaden 2. Intill odlades tobak, vilket var möjligt i det nya Vasa. Parti- och minuthandel inleddes under namnet Finnilä & Co.

År 1882 delade bröderna upp affärerna så att Carl, som ansvarade för en familj med tio barn, övertog en del av verksamheten i Vasa och drev den under F:ma Carl Finnilä. De två andra bröderna fortsatte den övriga verksamheten under F:ma J&A Finnilä. Jacob drev senare hela firman under

Apotekare Ann-Mari Finnilä, stordonator inom den österbottniska högskolevärlden.

Foto: Mikael Herrgård

namnet F:ma Jacob Finnilä. Vid Jacobs död år 1891 övertogs företaget av sönerna Otto, Ernst och Uno. Den sistnämnde Uno, far till Ann-Mari, kallade sig handlande och hade inlett sin affärsbana inom familjeföretaget.

Lyckan stod dock inte affärsmännen bi. Fyra filialer stängdes och till sist butiken i Vasa år 1922.

F:ma Carl Finnilä dominerade handeln i Vasa och försåg dessutom stora delar av lanthandlarna i Vasa och i Uleåborgs län med förnödenheter. När firman år 1900 ombildades till aktiebolag, Carl Finnilä Aktiebolag, var aktiekapitalet 1,5 miljoner mark, cirka 252.300 euro, en aktningvärd förmögenhet vid denna tid.

Distributionen av importvaror utgick i ökande grad från sydliga hamnar. Carl Finnilä Ab med effektiva inköpskanaler var en attraktiv spelbricka i kampen mellan de privata och kooperativa blocken. År 1928 såldes hela aktiestocken i Carl Finnilä Ab till Kauppiaitten Oy, som tillsammans med motsvarande regionala organisationer bildade Kesko Oy år 1940. Affären gjordes, med tanke på aktieägarna, i rätt tid, alldeles på tröskeln till depressionen.

Första kvinnliga apotekaren

Efter mellanskola kom Ann-Mari Finnilä år 1927 till Gamla Apoteket vid Nedre torget. I sammanlagt 57 år var hon knuten till apoteket, först som farmaceutelev, sedan som farmaceut, provisor samt de sista tjugo åren som ägare. Apoteket är Vasas äldsta företag och grundat år 1763. Hon blev landets första kvinnliga apotekare år 1963.

Fadern Uno var i sin personliga livsinställning en filantrop, en sentida benämning kunde ha varit social entreprenör. Han hörde till aktivisterna i Vasa och var en av ledarna för stadens skyddskår. Han grundade föreningar för kanotsport och cykelåkning, utan att själv varken paddla eller åka cykel. Han sysslade med hunduppfödning,

fotografering och besökte Handelsgillet. Han var en av tillskyndarna till Brages friluftsmuseum. Hans största intresse gällde dock jakt och segling. Han köpte ett företag som sålde och reparerade bilar utan att själv köra bil. Senare uppdagades att anställda i bilaffären använt företaget som täckmantel för langning av smuggelsprit.

Efter en rad affärer, vars risker depressionen slutligen blottade, kom Uno på obestånd. Ann-Mari gick vid denna tid i farmaceututbildning i Helsingfors universitet. Hon berättade på äldre dagar att hennes lärdom av familjens tragedi var, att affärer skall skötas med klara mål och med fast hand. Erfarenheterna ledde även till att hon år 1957 deltog i grundandet av Vasa soroptimistklubb. Hon höll även privatpersoner skadeslösa, vilka drabbats av faderns misslyckade affärer.

Besvärande publicitet

Ann-Mari hade ett livslångt intresse för scouting och ledde scoutkåren Vasaflickorna under åren 1927-1951. Hon var sekreterare i Föreningen Folkhälsan i Vasa 1949-1964, styrelsemedlem i stiftelsen för Svenska Österbottens barnvårdsinstitut, som upprätthöll vårdutbildning på Åminneborg i Malax. Hon var sekreterare i stiftelsen Ålderdomshemmet i Vasa – Otto Finnilä åren 1955-1970. Stiftelsen hade grundats av hennes farbror och blev år 1994 en del stiftelsen Ålderdomshemmet i Vasa.

De föreningar där Ann-Mari Finnilä var verksam kunde även räkna med hennes finansiella stöd.

Ann-Mari Finnilä ägnade all sin tid och energi åt apoteket. I ett tidigt skede beslöt hon att det överskott, som apoteket gav, bäst skulle förkovras genom andra typer av investeringar, främst börsaktier och fastigheter.

Efter pensioneringen gav sig Ann-Mari Finnilä tid att läsa, lösa

korsord, följa börskurserna, vistas på stugan i Replot och att ha omsorg om sina närmaste. Hon var mycket besvärad över tidningarnas närgångna uppföljningar av utvecklingen på Nokias aktier och nyheter om att hon var nummer på två listan över privatpersoner, som dragit mest nytta av den raketartade värdestegringen. Hon meddelade sina närmaste att hon tänkte göra något åt saken.

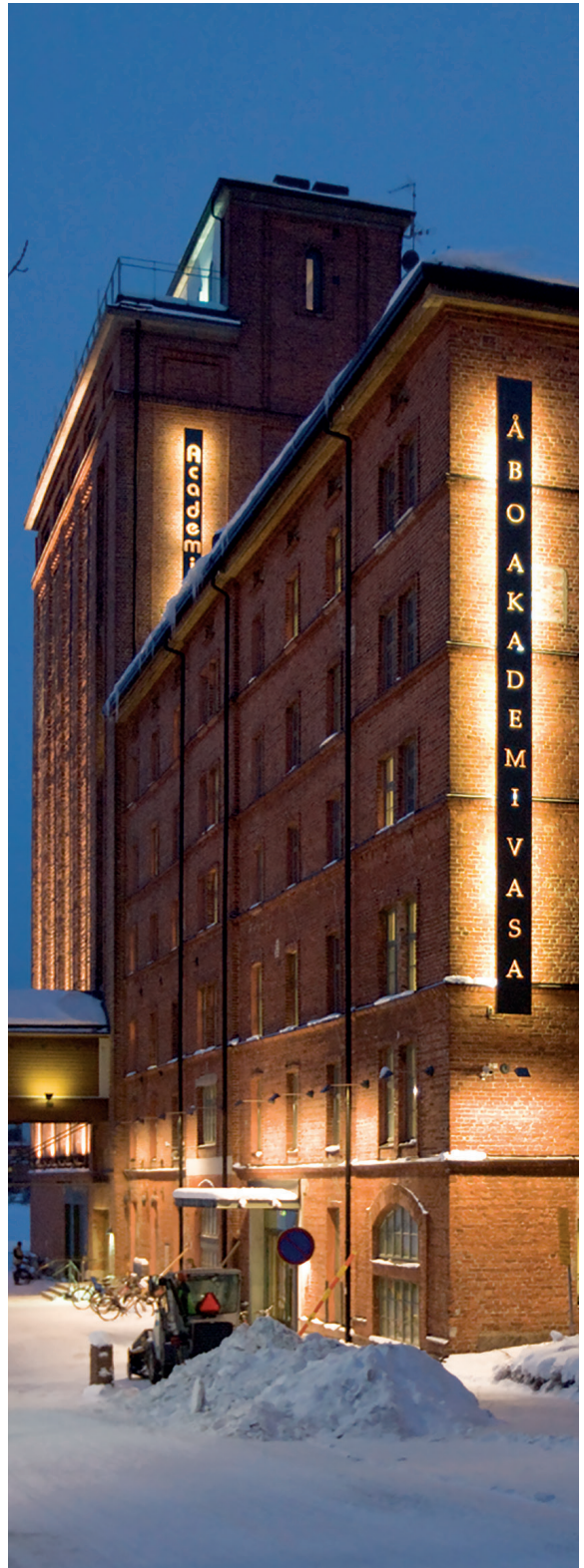
Jubileum med efterklang

Högskolestiftelsens 10-årsjubileum firades den 15 november 1999. Under ett seminarium talade Svenska kulturfondens ordförande Pär Stenbäck om spjutspetsar inom finlandssvensk utveckling, professor Sören Kock om Vinn-Vinn och nya relationer vid underleveranser samt producent Anders Engström om Österbotten som ett nytt centrum för film- och tv-produktion.

Ann-Mari Finnilä läste pressreferatet från jubileet. En tid senare, och efter ytterligare information, meddelade hon att hon ville stöda Åbo Akademis verksamhet i Vasa. Stiftelsen skulle förvalta en kommande donation.

I donationsbrevet till Ann-Mari Finniläs fond anges att fonden stöder Åbo Akademis verksamhet i Vasa.

Foto: Gunnar Bäckman

Gåvobrevet med 40.000 aktier i Nokia undertecknades den 28 mars år 2000. I det anges att stiftelsen skall grunda en fond med namnet "Ann-Mari Finniläs fond" och att den skall administreras av stiftelsen. Den årliga avkastningen skall användas "för att främja Åbo Akademis inom ramen för Österbottens Högskola bedrivna verksamhet i Vasa." I reglementet anges att minst 10 procent av avkastningen årligen skall läggas till fondens kapital. Stiftelsens styrelse beslutar om användning av överskottet.

Ann-Mari Finnilä berättade, att hon hade fått tio aktier av sin far på 1920-talet. Hon hade aldrig rört dem utan de hade stigit i värde

Projekt "Vinn-vinn Österbotten" med Hanken hörde till stiftelsens mera omfattande åtaganden. Foto: Gunnar Bäckman

genom företagsköp och fusioner. Mot denna bakgrund tyckte hon, att det var lätt att ge dem vidare. Tidpunkten tyder på att det var en del av likviden för aktierna i Carl Finnilä Ab.

”All time high”

Strax efter mottagandet splittades Nokias aktier så att antalet steg till 160.000. Värdet var vid mottagandet 54,46 miljoner mark, motsvarande 9,15 miljoner euro, eller 57,20 euro per aktie.

Även kulturen i Vasa blev delaktig av Ann-Mari Finniläs generositet. Enligt testamentet erhöll Hedmanska stiftelsen, tillika med nära släktingar, en större förmögenhet. Hedmanska stiftelsen, som ägde en större konstsamling samt unika silverpjäser, allt deponerat i Österbottens museum, skänkte sin förmögenhet till museet. Med avkastningen på testamenterade tillgångar stöds museet och övrig motsvarande museal verksamhet.

Filantropi eller inte, dock synes det inom släkten Finnilä ha funnits uppfattningar om att tillgångar, som inte behövs för daglig levnad, väl kan överföras till en allmän nytta.

På Helsingfors fondbörs noterades våren 2000 ”all time high”, Nokias aktie noterades till över 60 euro. Läget var, som det heter, utmanande och speciellt. Få i stiftelsens styrelse hade kunskap om finansiell förvaltning, åtminstone inte i dessa dimensioner. Volatiliteten, kursrörelserna, var hög. Alla aktier såldes ut, medelpriset blev 52,20 euro, och omplacerades i räntepapper, räntenivån var kring 9 procent, samt i börsnoterade basindustriaktier.

Spridda risker

Diversifieringen innebar, att den branta kursnedgången endast i mindre grad påverkade Ann-Mari Finniläs fond. I bokslutet för år 2000 var fondens dagsvärde 7,7 procent lägre än på mottagningsdagen. Generalindex på Helsingfors fondbörs hade under samma tid sjunkit med 21,2 procent och Nokia med 14,0 procent. Under år 2001 sjönk generalindex ytterligare med 28,6 procent och Nokia med 36,9 procent. Värdet på Finniläs fonds placeringar steg under samma år med 4,1 procent. Rän-teplaceringarna, de flesta med avkastning kring 9 procent, gav kapitalvinster vid försäljning på en marknad med sjunkande räntor. Nokias utförsbacke fortsatte och sommaren 2012 noterades aktien som lägst till 1,60 euro.

Hur reagerade då donator på den snabba utförsäljningen och på riskspridningen? Knappt hade aktierna bytt ägare innan allt såldes. Rätt så, sade Ann-Mari Finnilä under en diskussion efteråt, man skall aldrig älska sina aktier.

På pärmen på en personlig anteckningsbok hade hon skrivit: "Jag skall leva mitt liv så att alla gråter då jag dör, men själv skall jag le." Apotekare Ann-Mari Finnilä avled år 2002, 92 år gammal.

Bredare axlar

BREDARE AXLAR

Ny administration

Efter tillkomsten av Ann-Mari Finniläs fond förändrades stiftelsens verksamhetsförutsättningar radikalt. Stiftelsens mångfaldigade verksamhetsvolym ställde helt nya krav. Styrelseordförande Håkan Anttila hade avgått som verkställande direktör från tidningstryckeriet HSS Print Ab efter att bolaget sålts till Ilkkakoncernen. Han kunde ägna mera tid åt att leda förändringsarbetet och att planera för framtiden.

Under våren och sommaren 2000 ökade styrelsen mötesintensiteten för att planera och forma nya strukturer för stiftelsens styr- och kontrollsystemen. Dessutom skapades nya budgeterings- och rapporteringssystem. En placeringspolicy utarbetades efter att olika banker och bankirfirmor gett sina rekommendationer. Riskevalueringen gavs nya värden

Efter en rad offerter från olika finansföretag beslöt styrelsen att skattmästaren sköter placeringarna. Styrelsen ansåg att finansiell kompetens skall finnas inom stiftelsen. Förvaltningsarvoden och övriga kostnader för fonder överskred väl löne- och andra kostnader för en skattmästare. Den investeringspolicy som då formulerades byggde på direktplaceringar i börsaktier och räntepapper.

I budgeten för år 2001 intogs medel för en deltidsanställd skattmästare. Denne skulle fungera som den koordinerande gestalten inom stiftelsen och vara dess sekreterare. Till posten

Långvariga styrelseordföranden Håkan Anttila åren 1992-2000 samt 2012-2015 och Gustav Lawast, till vänster, åren 2001-2011.

Foto: Gunnar Bäckman, Mikael Herrgård

Styrelsemöte hösten 2009, stående från vänster Jan-Christer Eriksson, vd Håkan Anttila, Leif Back, sittande Gun Kapténs, ordförande Gustav Lawast och vice ordförande Ingvar Krook. Foto: Gunnar Bäckman

utsågs Håkan Anttila, som därmed lämnade uppdraget som styrelseordförande.

Skattmästare lät ålderdomligt och var svårförståeligt. I företagsvärlden var verkställande direktör ett klart begrepp. Skattmästaren blev verkställande direktör från början av år 2004.

I stiftelsens förnyelseprocess ingick också att professionalisera styrelsearbetet och att bredda kompetensen inom styrelsen. Informationschef Gustav Lawast, som varit medlem i delegationen från det att stiftelsen grundades och varit styrelsemedlem från 1996, valdes till ny styrelseordförande. Lawast hade dokumenterad erfarenhet från ansvarsfulla uppdrag både inom den offentliga och privata sektorn, bland annat Metsä-Botnia, och var en aktiv samhälls- och kulturgestalt i Österbotten.

Undervisningsrådet Thor Österholm valdes till vice ordförande och till medlemmar Bo Riska, direktör vid Åbo Akademi i Vasa, Leif

Delegationen samlad till höstmöte i Svenska handelshögskolan i november 2009. Stående från vänster Katarina Heikius, Stefan Wikman, Örjan Andersson, Håkan P-H Rönqvist, Kjell Antus, Sören Kock, Erik Sjöberg och vd Håkan Anttila. Sittande från vänster Anita Ismark, ordförande Håkan Nordman, Ulla Lahtinen och Gretel Ristiluoma. Till delegationen hörde även Ullrika Wolf-Knuts, Kjell Herberts, Sven-Erik Hansén, Hans Bondén, Anna-Maja Henriksson, vice ordförande Gustav Skuthälla, Ann-Mari Häggman, Bo Linde, Gun Kapténs och Jan-Christer Eriksson.

Foto: Gunnar Bäckman

Lindeman, bankdirektör vid Nordea Bank i Vasa och Gun Kapténs, kommundirektör i Larsmo. Styrelsen har därefter vartefter förnyats så, att finansiell kompetens är representerad.

Delegationen hade vid denna tid 21 medlemmar med riksdagsman Håkan Nordman som ordförande. Han var en aktiv ordförande i det dåtida landskapsförbundet när stiftelsens grundkapital trummades ihop. Håkan Nordman och Gustav Skuthälla växlade ett par gånger på ordförande- och vice ordförandeposterna. Båda avgick år 2014 enligt åldersklausulen i stiftelsens stadgar. Stadsrådet Håkan Nordman var ordförande under de sista åren. Ny delegationsordförande blev trädgårdsrådet Bo Linde och ekonomie doktor Annika Tidström vice ordförande.

Styrelsen sammanträder sex-åtta gånger per år. Vid behov kompletteras styrelsemöten med en skriftlig kommentar till de

viktigaste händelserna samt ett portföljsammandrag. Traditionellt håller styrelsen varje sommar ett idé- och analysmöte. Ofta hålls detta möte i samband med något besök hos motsvarande samfund på andra högskoleorter. På detta sätt breddar styrelsen sitt kontaktnät samt införskaffar ny kunskap som behövs för att utveckla verksamheten.

Stiftelselagen från år 2015 anger att en stiftelse alltid måste ha en styrelse. Därtill kan den ha en verkställande direktör och ett förvaltningsråd, om detta inskrivs i stadgarna. För Högskolestiftelsens del innebär den nya lagen främst att delegationen kallas förvaltningsråd.

Från början av år 2012 tillträdde ekon mag Katarina Heikius som verkställande direktör. Hon har en omfattande arbetserfarenhet från flera branscher; Salesmanager i Estlander&Rönnlund, vice vd inom Oravais Hus Ab, utbildningschef i Hanken Fortbildning och utvecklingschef i Korsholms kommun.

Ekonomierådet Håkan Anttila blev pensionär och sköter stiftelsens ordförandeklubba till utgången av år 2015.

Ekon mag Katarina Heikius är verkställande direktör i Högskolestiftelsen sedan 2012.
Foto: Ida-Maria Heikius

Investeringspolicy

Målet för placeringsverksamheten är en fördubbling av kapitalet vart tionde år, byggt på en årlig genomsnittsavkastning på tio procent, jämt fördelat mellan direktavkastning och värdetillväxt. Det långsiktiga målet är fastslaget i "Investeringspolicy", i den löpande treårsplanen samt årsvis i budgeten.

Av aktieplaceringar kunde, enligt den första investeringspolicy, högst en femtedel placeras i ett bolag samt högst en fjärdedel i företag i samma bransch. Samtidigt fanns det en ökande insikt om, att en del av placeringsportföljen borde stabiliseras och ställas utanför

Den största enskilda investeringen av Finniläs fond är det så kallade Aktiahuset invid Vasa torg. Foto: Gunnar Bäckman

svängningarna på aktiemarknaden.

I januari 2003 köptes majoriteten av aktierna i Fastighets Ab Handelsplanen 14, allmänt kallat Aktia-huset. Säljaren, Aktia Bank, behöll för sin egen verksamhet 1.120 kvadratmeter av sammanlagt 6.800 kvadratmeter. Läget, speciellt då fastigheten innehåller hög andel affärs- och kontorsutrymmen, ansågs vara avgörande för framtida hyresinkomster och värdeutveckling. I fastighetsbolagets ägo ingick även aktier i Vasa Torgparkering Ab.

FAb Handelspl. 14 utgör en del av Finniläs fonds tillgångar. Genom en andra affär i juni 2008 blev fastighetsbolaget helägt av fonden. Totala investeringen steg därmed till 7,25 milj euro.

Styrelseordförande i fastighetsbolaget var Carl-Gustaf Slotte. Källaren byggdes om till affärsutrymmen. Målsättningen var att gradvis höja de kommersiella kvaliteterna och att härigenom garantera hyresgästerna ändamålsenliga utrymmen, samt att stärka stadscentrum i konkurrens med Stenhaga och Risöhall. Från år 2013 leds fastighetsbolagets styrelse av industrirådet Göran Pellfolk.

Fastighetsaffären innebar för stiftelsen inte bara en ny synlighet utan även en markerad närvaro i stadscentrum. Kontoret, som under tre år funnits vid Handelsplanaden 17, Hallgränden, inrättades i fjärde våningen i det nyinköpta huset. Investeringspolicyn omskrevs så, att tillgångarna fördelas jämnt mellan börsaktier och fastigheter.

FAb Handelspl 14 förvärvade år 2010 en aktiemajoritet i Kiinteistö Oy

Puffetti Fastighets Ab på Storlånggatan 55. Säljare var Finnvera. Efter tilläggsköp steg ägarandelen till 86, 5 procent av aktierna, motsvarande 1.079 kvadratmeter av ytan.

Fördubbling

Hur har då målsättningen lyckats, att fördubbla kapitalet vart tionde år? Stiftelsens första bokslut år 1990 visar tillgångar på 42.733 euro och tio år senare 139.021 euro. År 2000, första bokslutet för Ann-Mari Finniläs fond, var dess balans 8,80 miljoner euro.

Totalbalansen var år 2010 17,53 miljoner och Finniläs fonds del därav 17,05 miljoner. Sommaren 2015 var det bokförda värdet på tillgångarna 22,3 miljoner euro. Räknas fastighetsvärdet enligt en medelavkastning på sju procent och på tre års nettohyresintäkter, stiger dagsvärdet till cirka 27 miljoner euro. Den årliga utdelningen ur Finniläs fond är nära den maximala, det vill säga enligt donator högst 90 procent av den årliga direktavkastningen.

Stiftelsens balans var år 1990 42.733 euro och år 2010 476.831 euro. Under tio år i rad överträffades CAP-index. Förvaltningskostnaderna för Ann-Mari Finniläs fond får utgöra högst 15 procent av den årliga direktavkastningen. Finniläs fond betalar ett årsarvode till stiftelsen för fastighetsskötsel och portföljförvaltning. Stiftelsen fungerar som moderbolag i en koncernstruktur; stiftelsens egen placeringsportfölj, Thor Österholms fond och Finniläs fond.

Erfarenheterna från finanskrisen åren 2008-2009 avspeglar sig i den nya stiftelselagen. I den gamla lagens slogs fast att en stiftelses tillgångar skall "placeras säkert och med en trygg avkastning". Den nya lagens avspeglar tidens osäkerhet och anger att medlen skall förvaltas "planmässigt".

Förmögenshetsförvaltningen sköts av verkställande direktören utgående från placeringspolicyn. Utomstående experter kan anlitas,

beslutanderätt delegeras ej.

I affärer under 0,5 miljon euro kan verkställande direktören ensam fatta beslut men rapporterar direkt till styrelseordförande. Affärer omfattande 0,5–1,0 miljon sköter verkställande direktören i direkt samråd med ordförande. För försäljningar eller köp över 1 miljon krävs alltid styrelsebeslut. Det samma gäller ickenoterade bolag och fast egendom.

Stiftelsens investeringspolicy omskrevs år 2015 så att hälften av placeringarna utgörs av fastigheter medan andra halvan kan delas jämt mellan börsaktier och sådana placeringsinstrument där inverkan av en volatil marknad minimeras. Dessutom tillsatte styrelsen ett placeringsutskott med tre styrelsemedlemmar och verkställande direktören. Utskottets uppgift är att i samarbete med styrelsen biträda verkställande direktören i placeringsfrågor.

I början av år 2014 erhöll stiftelsen ett arv på 36.212 euro av Hjördis Höglund, född Ahlskog, i Snåre, Purmo. Hon föddes år 1930 och avled år 2014. Hennes stora mål i livet var att få studera. En svårartad tuberkulos under krigsåren kom att präglade hela ungdomstiden samtidigt som hennes framtidsplaner omintetgjordes. Hjördis träffade sin blivande man Lars i mitten av 1970-talet. De fick inga barn, men under sina tjugofem år tillsammans företog de många resor i Europa. Hjördis hade på äldre dagar fotografier av sina nära och kära på byrån. Det var alltid viktigt för henne att berätta i vilka skolor de gått och vilka examen de fått.

Hjördis Höglund ansåg att utbildning är viktigt. Genom sitt testamente ville hon ge andra den studiemöjlighet som hon själv inte fick.

Mindre donationer inflyter sporadiskt, främst i samband med födelsedagar. År 2014 utgjorde denna del 200 euro.

Viss affärsverksamhet

Stiftelser hör till gruppen allmännyttiga samfund och är på denna grund befriade från inkomstskatt. Den ursprungliga tanken bakom detta är, att dessa organisationer stöder verksamheter som det offentliga i annat fall skulle finansiera. Skattefriheten innebar av konkurrensskäl förbud mot affärsverksamhet.

Två huvudtyper av stiftelser har utkristalliserats; stiftelser, som idkar sin verksamhet med avkastning från ett donerat kapital och sociala stiftelser, som i grunden har en donation men som finansierar sin verksamhet genom försäljning av till exempel tjänster inom äldreomsorgen. Den nya lagen beaktar sociala stiftelser och tillåter viss affärsverksamhet, som dock ej får vara stiftelsens ändamål.

Skattefrihet är i sig ingen automatik enbart för att verksamhet sker inom ramen för en stiftelse utan fastställs i efterhand av skattemyndigheterna. Viktigaste kriterier är utdelningens storlek i förhållande till årsöverskottet, varvid även kostnaderna beaktas, att stöd och bidrag motsvarar stadgeenligt ändamål, att stödet ges direkt till mottagaren och att bidraget kan ansökas allmänt, t.ex. inte ges enbart till medlemmar av en viss förening eller till medlemmar av en viss släkt. Skattefrihet gäller ej för så kallade släktstiftelser, som har som ändamål att ekonomiskt stöda efterkommande till donator.

De finländska skattefria stiftelserna delar i allmänhet ut minst hälften av årsöverskottet.

Nytt namn

Stiftelsens namn blev i ökande grad ett problem. Begreppet Österbottens högskola saknade förankring i verkligheten.

Österbottens högskola var i Vasa benämningen på den juridiska konstruktion som avsåg det finlandssvenska universitetet. Detta allfinlandssvenska bygge rasade definitivt ihop år 1990. I Vasa hade man hunnit bilda en lokal styrelse och en gemensam telefonväxel för Åbo Akademi och Svenska handelshögskolan.

Det gick en tid och när lugnet återinträtt antog Åbo Akademi i Vasa namnet Österbottens högskola. Det var något helt annat än det tidigare Österbottens högskola, del av det finlandssvenska universitetet, grund för stiftelsens tillblivelse.

När Åbo Akademis verksamhet i Vasa koncentrerades till Academill år 2004 gick begreppet Österbottens högskola funktionellt till hävderna. Tretton adresser blev en. Genom att använda Åbo Akademi som namn på den lokala verksamheten skapades en ny samhörighet. I det internationella samarbetet är Åbo Akademi ett känt begrepp.

Mot denna bakgrund ändrade stiftelsen sina stadgar år 2006 och antog namnet Högskolestiftelsen i Österbotten. Österbottens högskola försvann även ur stiftelsens stadgar. Skrivningen att ändamålet är ”att ekonomiskt bidra till att upprätthålla och utveckla högskoleverksamhet i svenska Österbotten” sammanfaller med den ursprungliga tanken. Stadgarna ändrades även så, att en person kan vara medlem antingen i styrelsen eller i delegationen. Styrelsens och delegationens uppgifter definierades.

Stöd och bidrag

STÖD OCH BIDRAG

Ann-Mari Finniläs pris

Utdelningen ur Ann-Mari Finniläs fond är hög i förhållande till överskottet, omkring nittio procent per år. Enligt donator skall fondens avkastning stöda Åbo Akademis verksamhet i Vasa. För den finansiering som går via Åbo Akademis konto avdras 18 procent i administrationskostnader.

Utdelningen följer tre huvudlinjer: a) på våren allmänna; ansökningar om bidrag och stipendier anställda för resor och kurser, forskarstuderande, mindre projekt och studentstipendier, b) ansökningar på hösten för utdelning följande år; tjänster, projekt och forskargrupper som kräver mera omfattande finansieringsåtaganden, c) samt en mindre finansieringsberedskap under året.

Till dessa skall ytterligare fogas Ann-Mari Finniläs pris, som är ett personligt pris på 5.000 euro och som utdelas som en erkänsla för aktningvärda insatser vid Åbo Akademi i Vasa, inkluderande Vasa övningsskola.

Professor Katie Eriksson, banbrytare inom nordisk vårdvetenskap, tilldelades det första Ann-Mari Finnilä-priset.

Foto: Seppo Lammi

Följande personer har tilldelats Ann-Mari Finniläs pris:

År 2006, professor Katie Eriksson, "banbrytande insatser inom vårdteoretisk forskning, vilket har utvecklat Vasaenheten till den ledande i Norden inom ämnesområdet", enligt prisnämndens motivering.

År 2007, utvecklingschef Bo Riska, "har utrymmesmässigt planerat och lett utvecklingen; från grundandet av Svenska lärarhögskolan år 1973, via Österbottens högskola till Åbo Akademis Academill."

År 2008, pol. lic. Christer Rosengren, "planerade och utvecklade under närmare tre decennier den samhällsvetenskapliga utbildningen i Vasa."

År 2009, lektor Benita Kavander, "för samman lärarutbildningens teori och praktik i ett fungerande lärarskap."

År 2010, professor Sven-Erik Hansén, "en stark nordisk forskarprofil med fäste i skolans pedagogik, läraren och lärarutbildningen."

År 2011, professor Göran Djupsund, "fokusering på politisk kommunikation och kommentarer samt produktiv doktorandutbildning."

År 2012, professor Anna-Lena Östern, "utvecklat handledningen av lärarstuderande och en drivande kraft inom dramapedagogik och flerspråkighetsdidaktik."

År 2013 ingen utdelning.

År 2014, professor Christina Nygrén-Landgårds, "slöjden ligger tankemässigt nära företagande och företagsamhet; båda utgår från ett ansvar för det egna arbetet och från att härigenom nå uppställda mål."

År 2015, delat pris mellan docent Kim Strandberg "ledande nordisk forskare i modernt politiskt beteende" och docent Ann K. Forsman, "internationell forskning i mental hälsa med betoning på äldre personers hälsa".

Egna initiativ

Vad har då Högskolestiftelsen åstadkommit? Utdelningen under åren 1990-2015 steg sammanlagt till 10,35 miljoner euro. Därav var stiftelsens andel 1,03 miljoner, Ann-Mari Finniläs fonds 9,30 miljoner och Österholms fond andel 6.227 euro. Apotekare Ann-Mari Finniläs donation år 2000 hade gett stiftelsen helt nya verksamhetsförutsättningar.

Högskolestiftelsens ändamål är ”att ekonomiskt bidra till att upprätthålla och utveckla högskoleverksamhet i svenska Österbotten och att i anslutning härtill stöda och främja vetenskaplig forskning och utbildning.” Beträffande storleken på utdelningen anges att ”avkastningen skall, sedan förvaltningskostnaderna avdragits och nödiga avsättningar gjorts för att trygga stiftelsens kapital, användas för att förverkliga stiftelsens ändamål.”

Betoning på forskning och utveckling i stadgarna tolkas så, att vetenskapshögskolor, universitet, prioriteras. Stiftelsen stöder, med betoning på regional nytta, existerande verksamhet samt initierar utvecklingsbara projekt, närmast för att få fram spetskunnande.

Ändamålet för Finniläs fond, att ”främja Åbo Akademis inom ramen för Österbottens Högskola bedrivna verksamhet i Vasa” konkretiserar stiftelsens mera allmänna ändamålsskrivning.

Stiftelsen markerar att den är aktiv genom att ta egna initiativ och följa upp resultatet av satsningarna. Exempel på detta är Vinnvinn där stiftelsen under sina första år och med knappa resurser tog ansvar för projektet med hjälp av externa finansiärer. Den centrala verksamhetsidén i MediaCity, utveckling av interaktiva produkter i medier, skapades genom en av stiftelsen finansierad marknadsundersökning. Tidvis hade stiftelsen såväl arbetsgivar- som finansieringsansvar för projekt inom institutionen.

Aktiviteter för att förstärka finansieringsinsatsen fortsatte efter att Finniläs fond trätt in på arenan. Exempel härpå är slöjdpedagogik

och professuren i energiteknik.

I processen från ansökan till utbetalat stipendium eller bidrag har stiftelsen ett nära och utvecklat samarbete med Åbo Akademi i Vasa samt med utomstående sakkunniga. Detta är en garanti för en allsidig bedömning av ansökningar i varje enskilt fall. Utdelningarna av bidrag och stipendier skedde traditionellt på våren efter att bokslutet fastställts.

År 2014 genomfördes en normal vårutdelning varefter utdelningsrytmen lades om. På hösten startades en ny ansökningsrunda för mera omfattande finansieringsprojekt, som var en del av 2015 års verksamhet och med utdelning i början av detta år. De digitala ansökningsblanketterna omstrukturerades för att förenhetliga och förbättra utvärderingen av projekten. Uppnådda och redovisade resultat skall varje år efteråt kunna jämföras med målsättningarna i ansökan. De skärpta ansökningskraven svarar mot nationella nivåer.

Stiftelsens egen utdelning, som fastslagits till minst hälften men i praktiken varit kring två tredjedelar av årsöverskottet, har, efter grundandet av Ann-Mari Finniläs fond, huvudsakligen gått till Svenska handelshögskolan.

Stiftelsens årliga bidrag och understöd har under 2000-talet varierat mellan 42.000 och 91.000 euro. En stor del av detta utgörs av Vasa stads årliga verksamhetsbidrag, som år 2015 var 42.000 euro. Vasas allmänna bidrag ges till Högskolestiftelsen och Vaasan Yliopisto enligt förhållandet en tredjedel svenskspråkiga och två tredjedelar finskspråkiga studerande.

Institutionen för nordiska språk vid Vaasan Yliopisto har av stiftelsen periodvis erhållit bidrag.

Framtidssatsningar

I det följande beskrivs kortfattat större projekt, som finansierats av Högskolestiftelsen och projekt där stiftelsen haft andra uppgifter vid sidan av de rent finansiella. Av utdelningen år 2015 kommer 900.000 euro från Finniläs fond, 45.000 euro från stiftelsens medel och 400 euro från Österholms fond, vilket bör beaktas även om stiftelsen i texten anges som finansieringskälla.

Ny vind i seglen för MediaCity. Den tekniska utvecklingen, digitaliseringen av tv och andra medier, som genom möjlighet till interaktivitet, skapade nya, närmast gränslösa mediemarknader. Hösten 2001 finansierade stiftelsen genom Finniläs fond en undersökning i Europa för att kartlägga marknaden för testoch utvecklingsstudior för interaktiva produkter. Framgångsfaktorerna i branschen analyserades och med detta faktaunderlag byggdes ett testlaboratorium. Konceptet för iDTVLab skapades. Stiftelsen satsade 252.000 euro och Svenska kulturfonden 125.000 euro.

MediaCity blev från början av år 2002 en fristående institution med pol. mag. Kimmo Rautanen som direktör. Test- och utvecklingsenheten, filmproduktionen samt ett klart branschrelaterat ansvar för undervisning och forskning inom Åbo Akademi var institutionens hörnstenar. Institutionen hade en egen direktion, ett totalt budgetansvar med alla möjligheter och risker detta innebar.

Varför har stiftelsen engagerat sig så omfattande i MediaCity? Ett nytt kompetensområde och en möjlighet att med resultat från test- och utvecklingsverksamheten bygga upp ny regional företagsverksamhet var en stark drivkraft. Inriktningen på Åbo Akademis verksamhet i Vasa ger få möjligheter till alternativa kombinationer. Stiftelsefinansiering i denna utvecklingsfas gav MediaCity överlevnadsmöjlighet och tid att forma verksamheten.

Koncentrationen av Åbo Akademis verksamhet i Vasa från början

av år 2004, från tretton adresser till enbart Strandgatan 2, Academill, gav Akademin en ny profil och en markerad lokal närvaro. MediaCity fick för filmproduktionen en avancerad studio och ändamålsenliga test- och andra utrymmen. Filmproduktionen nådde sin topp åren 2002-2005 och skedde därefter på en lägre nivå i konkurrens med ny teknik, utbyggd produktionskapacitet och ökade finansiella bidrag i andra regioner.

En speciell teknologi i form av en ögonrörelsekamera och psykofysiologisk mätutrustning i kombination med avancerad metodutveckling var utslagsgivande när MediaCity positionerade sig på marknaden för testning och utveckling av interaktivt innehåll. Kombinationen av egen formatutveckling och möjligheten att kontinuerligt testa produkterna och att dessutom kunna spela in provversioner i den egna tv-studion gjorde MediaCity till ett unikt kunskapscenter för såväl akademiker som för företag inom mediebranschen. Den egna formatutvecklingen, byggd på användarupplevelser, ledde till produkter inom "edutainment", inlärning kopplat till underhållning, och internationell försäljning samt licensintäkter. En forskningsledare anställdes för fem år.

Teknikutvecklingen inom televisionen gick dock sin egen väg. Den tänkta interaktiviteten utgående från tv övertogs snabbt av plattor, datorer och mobiler.

Laboratoriet erhöll namnet Content Testing Lab. Samtidigt blev inspelnings tekniken för tv enklare. Program görs i verkliga miljöer och till lägre kostnader än i studio. MediaCitys studioproblem löstes på ett oväntat sätt. Fuktskador och mögelproblem ledde till att utrymmena måste tas ur bruk år 2012.

Begreppet användarupplevelser har framgångsrikt utvecklats som affärsområde från enbart registrering av reaktioner till konsultativ verksamhet i samarbete med kunder inom traditionella och digitala medier, inom handeln och inom servicebranschen. Den centrala frågan är hur produkter och tjänster skall modifieras för att ge

önskat kommersiellt resultat. Laboratoriets namnbyte avspeglar samma sak; Content Testing Lab blev nu Digital Experience Lab.

Organisationsförändringen inom Åbo Akademi innebar att MediaCity från början av år 2015 ekonomiskt och organisatoriskt införlivades med den nybildade Fakulteten för pedagogik och välfärdsstudier.

Budgeten år 2015 är 1,3 miljoner euro och antalet anställda 15 personer. Två tredjedelar av personalen och budget är kopplade till den externa verksamheten.

Övriga resurser går till samarbetsprojekt. Speciellt intressant är förädlingen av metodiken för uppföljning av användarupplevelser, vilket har lett till forsknings-, samarbets- och utvecklingsprojekt med andra ämnesområden, föreläsningar och praktiskt mediaarbete inom bland annat biämnet masskommunikation.

Stiftelsens bidrag till MediaCity är år 2015 60.000 euro i allmänt verksamhetsbidrag och 30.000 euro som finansiering av Digital Experience. Stiftelsens finansiering har minskat nominellt i takt med att institutionens egen intjäningsförmåga förbättrats.

Att följa ögonrörelser, användarupplevelser, har utvecklats från enbart registrering av ögonrörelser till konsultativ verksamhet inom traditionella och digitala medier, inom handeln och servicebranschen. Från vänster Joachim Majors, koordinator Yvonne Backholm och verksamhetschef Kimmo Rautanen.

Foto: Håkan Anttila

Fram till utgången av år 2015 har Högskolestiftelsen i olika bidrag gett sammanlagt 3,2 miljoner euro till MediaCity.

Snabba ryck inom vårdvetenskap. År 1984 hade vårdvetenskap medelst förordning getts plats i den akademiska världen i Finland. Sjuksköterskeföreningen donerade pengar för en professur, studier och forskning i vårdvetenskap skulle inledas vid Helsingfors Universitet, som redan i tio år genom olika studieprogram förberett sig för det nya ämnet. Katie Eriksson, docent i vårdvetenskap och rektor för Helsingfors svenska sjuksköterskeinstitut, fick planeringsansvaret.

Så svängde allt. Ministrarna Gustav Björkstrand och Christoffer Taxell ansåg att Åbo Akademis verksamhet i Vasa borde breddas. Genom ett regeringsbeslut i slutet av år 1984 blev Vasa utbildningsort. Katie Eriksson fick tre dagars betänketid, tog planeringsansvaret och utnämndes sedan till professor för vårdvetenskap som inleddes hösten 1987. Vetenskapsområdet var unikt i Norden, det fanns en potential att bygga på, åtminstone fram till att utbildningen i Vasa fyllt behovet i det egna landet och i grannländerna.

Vårdvetenskapen i Vasa bygger på Caring-traditionen inom vilken kärleks- och barmhärtighetstanken utgör den bärande principen. En vårdprofession är inte förutsättningen för att studera vårdvetenskap. Vårdvetenskapen skall tjäna olika professioner.

Vårdvetenskapen startade som en del av pedagogiska fakulteten. När samhälls- och vårdvetenskapliga institutionen bildades år 1992 fick vetenskapsområdet en egen institution och fick sin andra professor, Unni Lindström. Samma år ägde den första disputationen rum. Utbildningen i Helsingfors hade skapat intresse för fortsatt forskning inom området.

Fram till maj 2015 hade sammanlagt 55 erhållit doktorshatt i vårdvetenskap, jämt fördelade mellan Finland, Sverige och Norge. Högskolestiftelsen har via Finniläs fond stött vårdvetenskapliga

utbildningen med ett till två forskningsstipendier per år samt bidrag för speciella satsningar, sammanlagt 146.000 euro.

När så Åbo Akademis verksamhet fick sin nya organisation från början av år 2015, inleddes ämnesområdet hälsovetenskap i Fakulteten för pedagogik och välfärdsstudier. Krav på lägre kostnader inom offentliga sektorn och ekonomisk rationalitet som ett delmål inom sjukvården ledde till diskussioner om samordning av universitetens utbildning/forskning och yrkeshögskolornas vårdutbildning.

Slöjdpedagogik. Arbete med egna händer, slöjden, har fått en renässans. Den anses vara allmänbildande, början till tillverkning av produkter, och fostrande genom att göra saker, samt kräver uthållighet, ansvarstagande, samarbete och företagsamhet. Slöjden, handarbetet, har funnits med från folkskolans början år 1866.

Slöjd är ett gemensamt ämne för pojkar och flickor och alla material används: textil, trä, metall, plast, elektronik, maskiner etc.

Finland är det enda land där slöjdlärare utbildas på akademisk nivå och Åbo Akademi Vasa där all slags slöjd kan studeras under samma tak.

Det fanns en efterfrågan – detta dateras alltså till år 2007 – lärare behövdes och tio forskarstuderande från hela Norden stod i kö. Det var en unik chans för Vasa. Kartläggning av situationen och finansieringsbeslut av stiftelsen fattades inom två

veckor. Drivande kraft i projektet var professor Christina Nygrén-Landgårds, som själv hade doktorerat i slöjdpedagogik år 2005. En utomstående forskarhandledare, docent Marlene Johansson från Göteborgs Universitet, engagerades. Hon skötte även uppgifter inom magistersprogrammet, som vart annat år antog fjorton nya studerande med slöjdpedagogik som huvudämne. Även artenomer, utexaminerade från yrkeshögskolor, kan studera pedagogik och didaktik och härigenom bli behöriga lärare.

I efterhand kan man, med tanke på det snabba beslutsförloppet, spekulera över vilka alternativa lösningar som hade funnits. De flesta diskussioner hade förmodligen bottnat i omfattande och tidskrävande diskussioner om prioritering av budgetmedel och forskningsinriktning. Stiftelsens mål var att med 80.000 euro per år, med början från år 2008, under fem år säkra Åbo Akademi i Vasa position som en ledande aktör inom nordisk slöjdpedagogik.

Åbo Akademi Vasa har skapat sig en internationellt ledande position inom utbildning och forskning i slöjdpedagogik.

Foto: Åbo Akademi

Samtidigt etablerades Slöjdpedagogiskt resurscentrum.

Är den nordiska marknaden för doktorandutbildning fylld när alla som disputerat i Vasa återkommit till sina egna högskolor och själva inlett forskning och doktorandutbildning? Under tiden 2009-2015 genomfördes åtta disputationer inom slöjdpedagogik i Vasa. Av dessa kom tre från Finland, tre från Norge, en från Sverige och en från Danmark.

Från att ha kretsat kring frågor om inläring vid framställning av slöjdprodukter och materialanvändning har forskning i ökande grad riktats mot att med slöjden som medel nå andra mål:

- att förstå produkters livscykel och reparera i stället för att köpa nytt,
- att stöda en hållbar utveckling genom val av material och återbruk av material,
- att utveckla nya konstformer, till exempel graffiti som handstickade produkter.

Nya läromedel, bland annat pekplattor i slöjdunderundervisningen, är ett resultat av aktiviteterna inom slöjdpedagogiken.

Högskolestiftelsen gav under åren 2008-2015 489.000 euro i bidrag till Slöjdpedagogiskt resurscentrum. Dessutom finansierades fem doktorsavhandlingar.

Pedagogie doktor Janne Elo påvisade i sin doktorsavhandling våren 2015 att slöjd utvecklar företagsamhet i allmänhet och initiativkraft, hos elever. Aktiviteten, företagsamheten, är i sig en möjlig grund för företagande, entreprenörskap. Framgången i denna företagsamhetsfostran avgörs av den pedagogiska grundsynen hos läraren och skolan.

Företagsamhet finns inskriven i läroplanerna för grundskolan år 1994 och framåt. Målet är att hos eleverna utveckla företagsamhet som en personlig egenskap, det vill säga ett förhållningssätt, en livsinställning, för att kunna hantera och lösa problem samt ett

aktivt medborgarskap på olika arenor.

Ett treårigt projekt startades år 2014 vid Åbo Akademi som en delutveckling av slöjdpedagogikens företagsamhetsidéer med Högskolestiftelsen och andra lokala stiftelser som finansierare. Projektet berör alla utbildningsstadier och skall som ämnesöverskridande tema integreras i varje specifikt skolämne. Ett delmål är att öka elevers kunskaper om företagande och näringsliv. Stiftelsens finansieringsandel är 89.000 euro. Redan år 2001-2002 hade de första stegen tagits i företagsamhetsfostran. Stiftelsen gav då 18.000 euro för ämnesplanering.

Energiteknik, ett mervärde för regionen. Vasaregionens koncentration av företag inom energiteknologisektorn, även kallat energikluster, är unik i Norden. Här tävlar företag med varandra samtidigt som de samarbetar för att gemensamt förbättra sina marknadspositioner på såväl den nationella som den globala marknaden.

Klustret i Vasa fokuserar kring verkstadsbolaget Wärtsilä, världsledande inom diesel- och gasmotorer för kraftverk samt elteknikbolaget ABB med central produktion och utveckling för automatisering av distribution i Vasa. Till den inre ringen kan även räknas ett tiotal mindre bolag såsom Citec, Matere, Mervento, The Switch, Vamp, Wapice, VEO och Vacon, som från år 2015 är en del av danska Danfoss-koncernen.

Totalt verkar cirka 140 bolag i klustret med cirka 11.000 anställda med sammanlagt 4,4 miljarder i omsättning, som till över 80 procent går på export.

Högskolestiftelsen beslöt i samband med sitt 20-årsjubileum i mars 2010, att genom Finniläs fond ekonomiskt stöda Åbo Akademis utbildning och forskning inom energiteknik i Vasa. För planering av utbildningen, som förhoppningsvis kunde inledas redan samma höst, anslogs sammanlagt 82.000 euro.

Styrelseordförande Gustav Lawast sade i sitt jubileumstal att stiftelsen var beredd att finansiera en donationsprofessur under fem år. Dessutom skulle 250.000 euro avsättas för grundandet av ett forskningscentrum. Stiftelsens målsättning är, att genom riktad finansiering utveckla högskoleverksamheten samt att härigenom skapa ett mervärde och en orsak för företag att utveckla sin verksamhet i regionen. Förädlingsvärdet i företagens produkter och tjänster är högt och en grund för deras globala konkurrenskraft. Uppskattningsvis 800 personer sysslar med forskning och utveckling i företagen.

För Åbo Akademi var initiativet från Vasa välkommet. Under en rad år hade de klassiska industribranscherna minskat i betydelse. Nedgången inom den kemiska skogsindustrin, där Åbo Akademi tidigare hade en ledande roll inom utbildning och forskning, var kännbar. Effektiva energilösningar byggda på förnyelsebara råvaror låg i tiden. Utbildningslinjen i energiteknik riktar sig till personer med en kandidatexamen i teknik eller en fyraårig yrkeshögskoleexamen, till exempel ingenjörsexamen (YH-examen) från Yrkeshögskolan Novia.

DI-studerande inom energiteknik, från vänster Jonas Nyman, Johan Ehrs, Tobias Krook och Björn Nygård tillsammans med professor Margareta Wihersaari.

Foto: Luzilla Backa

Diplomingenjörutbildningen är en tvåårig magisterutbildning. Förutom undervisning på plats i Vasa och videoföreläsningar, så finns intensivkurser i Åbo på schemat. Av antalet studiepoäng avläggs två tredjedelar genom studier i Vasa och resten i Åbo. De tretton första påbörjade sina studier hösten 2011. År 2012 tog fyra sökanden emot studieplatsen, år 2013 tio och år 2014 tog hela sjutton emot studieplatsen. De antagna har i sin tidigare examen haft bland annat miljöteknik, maskin och produktionsteknik, elektroteknik och produktionsekonomi som huvudämnen.

Utrymmen för verksamheten har funnits i Academill och i Novia på Brändö och från hösten 2014 även i Technobotnia strax intill. DI-utbildningen och företagen har från början haft en mycket nära samarbete, dels beroende på att de studerande fortsättningsvis är dels deltidsanställda, dels studielediga. De flesta gör sina diplomarbeten åt industrin.

Professuren i energiteknik lediganslogs hösten 2011 och i november följande år anställdes Jakobstadsfödda teknologie doktor Margareta Wihersaari som professor för en femårsperiod. Hon kom från Jyväskylä universitet och har tidigare varit forskare vid VTT med biobränslen som specialitet. År 2013 anställdes en amanuens. Satsningen på energiteknik har även lett till närmare samarbete mellan de lokala stiftelserna. Årskostnaderna för löner uppgår till cirka 180.000 euro och fördelas så att Högskolestiftelsen står för hälften och resten delas mellan Harry Schaumans stiftelse, Aktiastiftelsen i Vasa och Svensk-Österbottniska Samfundet.

Högskolestiftelsen tar även del i Novias extrakostnader för ÅA-samarbetet. Dessutom finansierar Högskolestiftelsen projekt, till exempel år 2014 "Nya initiativ till energiteknisk forskning" med 40.000 euro, "Distansundervisningens NextStep" med 21.720 euro, samt år 2015 55.000 euro för integrering av studieprogram mellan universitet och yrkeshögskola. Stiftelsens finansiering av undervisningen i energiteknik stiger till 444.700 under åren 2010-2015.

Planeringen och sedan etableringen av DI-utbildningen krävde även långtgående samarbete mellan Novia och Åbo Akademi Institutionen för kemiteknik, KT. Resultatet av de utredningar, som en arbetsgrupp tillsatt av ÅA-rektorn Jorma Mattinen och Novia-rektorn Örjan Andersson lade fram, ledde till ett utbildningskoncept som då var unikt mellan ett universitet och en yrkeshögskola i Finland. Modellen är förebild för andra motsvarande samarbeten mellan universitet och yrkeshögskola, bland annat i Tammerfors. Stiftelsen för Åbo Akademi är med en andel på 75 procent största ägare i Yrkeshögskolan vid Åbo Akademi, som upprätthåller yrkeshögskolan Novia.

Genom organisationsförändringar inom Åbo Akademi överfördes verksamheten i Vasa från början av år 2015 till Fakulteten för naturvetenskaper och teknik, FNT.

Linjens namn ändrades då till Inriktningen energiteknik i Vasa. Vid slutet av läsåret 2015 förväntas sju diplomingenjörer ha fått sin examen. Tjugoen var närvaroanmälda.

Våren 2015 tog Fakulteten för naturvetenskaper och teknik initiativ till att göra antagningen i Vasa permanent och att antalet studieplatser gradvis höjs till 20 platser på magisternivå.

Affärskonceptet för regionens ledande exportföretag inom energiteknologi består till en ökande grad av totala projektleveranser, inkluderande teknik, service, underhåll och finansiering. Yrkeshögskolan Novia har en etablerad utbildning inom automationsteknik, som i framtiden kan utvecklas till en högre YH-examen (vid Novia) och tillsammans med nya insatser från FNT-personalen i Åbo även ge nya möjligheter till specialisering på DI-nivå vid Åbo Akademi i Vasa. På Brändö byggs ett laboratorium för forskning inom energi- och miljöteknik med goda möjligheter till motorteknisk forskning. Detta breddar även forskningsmöjligheterna.

Den svenskspråkiga teknikutbildningen inom energisektorn i Vasa kompletteras av Vaasan Yliopistos teknik- och ekonomiinriktade

utbildningar, Hankens ekonomutbildning och Helsingfors Universitets utlokaliserade utbildning med inriktning på bland annat energijuridik, som även erhåller stiftelsens stöd.

Övriga större projekt, Finniläs fond, Åbo Akademi:

Massmedia, amanuens. Amanuens/lektorat i biämnet massmedia åren 2004-2019, från år 2013 kallat digitala medier, finansiering till år 2019, 763.000 euro.

Masskommunikation, forskarskola. Ämnesövergripande forskarskola åren 2005-2008 med media och masskommunikation som minsta gemensamma nämnare, fyra disputationer. 162.000 euro i bidrag samt därtill personliga forskarstipendier. Internationella enheten. Studentutbyte och engelskspråkiga kurser 2005-2015, 115.000 euro.

Mediepedagogik, överassistentur. Utveckling av metodik åren 2006-2009 för att lära elever att på ett kritiskt sätt använda massmedier i undervisningen, 200.000 euro.

Kåravdelningen vid ÅA. Finansiering av Kåravdelningens inköp, sanering och möblering av elevatortornen, Havtornen, i Inre hamnen åren 2005-2010 för 160.000 euro.

Miljökoordinator, Fortbildningscentralen. Utveckling av det interna samarbetet åren 2006-2010 inom forskning och undervisning för att för att klargöra bilden av Åbo Akademi som ett miljöuniversitet, 195.000 euro.

Landsbygdsprofessur, forskargrupp. Forskning och utveckling av metoder åren 2006-2016 för att få en balanserad och hållbar utveckling av stadsnära landsbygdsområden, 220.000 euro, delfinansiering.

Främjande av psykisk hälsa. Projekt för att utveckla kunskapen om psykisk hälsa, magisterstudier inom utvecklingspsykologi: ungas mentala hälsa, öppen yrkeshögskoleutbildning för socialarbetare

åren 2009-2013, 210.000 euro.

Pedagogiskt ledarskap – projekt SKUTT. Målet för projektet åren 2011-2015 var att utreda hur skolanställdas kompetensutveckling förvaltas samt att stöda denna med resultat från forskning i utvecklad praxis, 220.000 euro.

Peace, Mediation and Conflict Research. Magistersutbildning på engelska i freds- och konfliktforskning 2012-2017, i samarbete med Tampereen Yliopisto. Andelen utländska studerande är över 90 procent, 290.000 euro.

Befolkning hälsa och välfärd. Att som forskargrupp åren 2012-2016, utgöra en plattform för utbildningen av politics doktorer specialiserade på kvantitativa analyser om befolkning, hälsa och välfärd, 183.000 euro.

HÅLLiLIV, Hållbar livskvalitet i lokal miljö. Projekt åren 2012-2014 för att via undervisning och lokalt samarbete visa hur egna val och agerande påverkar en hållbar utveckling och minskar klimatförändringen, 240.000 euro.

Talking Tools, pekplattans pedagogiska potential. Del av nationellt projekt åren 2012-2013 för att kombinera en (ibland) långsam pedagogisk forskning med den (ofta) snabba teknologiska utvecklingen, 211.000 euro.

Större projektfinansiering, Högskolestiftelsens egna medel:

Svenska handelshögskolan:

Överassistentur i redovisning och handelsrätt åren 2001-2006 varefter tjänsten överfördes till Hankens egen budgetfinansiering, 137.000 euro.

Näringslivskoordinator för att systematisera kontakter mellan studerande, Hanken och företag åren 2007-2014, 180.000 euro. Härefter övertog Hanken finansieringen via årsbudgeten.

2020 års utdelning

Utdelning ur Ann-Mari Finniläs fond

Projektfinansiering

- Advances in process optimization/design for biomass applications and CO₂ capture in second generation bioethanol production.....50.000 euro
- Artisan - artificiell intelligens i skolan.....60.000 euro
- Avancerad vård i hemmet - klientcentrering, kompetens och säkerhet40.000 euro
- Effects of Political Innovations on Citizens (EPIC).....50.000 euro
- Energiteknik/Förstärkning av ny forskning (forskare), år 3/555.000 euro
- Högskolestiftelsen Research Fellow Programme in Education150.000 euro
- I TID - Rätt insatser i rätt tid för främjande av psykisk hälsa och förebyggande av rusmedelsproblematik bland barn och unga i Österbotten.....50.000 euro
- Ny grundmodul inom området energiteknik och -system (20 sp) som ges på både engelska och svenska (Björklund-Sänkiaho).....20.000 euro
- Re-assessment of Bullying and Ostracism among Ostrobothnian Teenagers, part 2 (REBOOT 2)55.000 euro
- Sport and education for life: wellbeing of young student-athletes attending lower secondary school60.000 euro
- Språkduschtandem - Tandem från småbarns-pedagogik till nybörjarundervisnin34.000 euro
- Studie med syftet att kartlägga om en folk-omröstningsprocess tema bidrar till förändringar i det politiska klimatet inom de kommuner var folkomröstningar i frågan har arrangerats.....30.000 euro

- Uppbyggande av TIN-doktorandnätverk.....20.000 euro
- Vaasa RoboCare70.000 euro
- Välmående barn, unga och familjer i Österbotten
- en aktionsstrategi (FamAct).....45.000 euro
- Äldres sociala inkludering ur ett minoritets-
perspektiv - en nationell och internationell
jämförelse (AgeMin).....50.000 euro

Övrigt – Bidrag för samverkan

- Avgiftsfri seminariedag den 2.6.2020 på temat:
Games and Learning.....5.000 euro
- Medel söks för att arrangera seminariet ”Från språk-
lig stimulans till språkmedvetenhet” - De nationella
språkbadslärardagarna i Vasa 19-20.3.2020.....5.000 euro
- Stärkt profil för välfärdsteknologin vid Åbo
Akademi genom ett regionalt ekosystem12.000 euro
- Åbo Akademi/FPV står värd för den tredje
nordiska konferensen i samhällskunskaps-
didaktik (NOKSA, 30.3-1.4 2020).....5.000 euro

Forskarstipendier

- Anih, Anthony Sopuruchi6.800 euro
- Enkvist, Nina6.800 euro
- Ghorbanzadeh, Sakineh1.000 euro
- Hellstrand, Heidi.....10.000 euro
- Westerlund, Anders6.800 euro
- Åkerholm, Katrina.....6.800 euro

Rese- och konferensbidrag

- Anwar Farida, ISRA 2020 World Meeting.....3.200 euro
- Bodman Ghita, 6. International Conference
on Salutogenesis.....1.500 euro

Enkvist Nina, Teachers Matter - but How? An international conference on Didaktik and pedagogy	1.200 euro
Haagensen Jenny, NERA, Åbo & ECER, Glasgow.....	2.000 euro
Hellstrand Heidi, Konferensresa, NORSMA i Reykjavik.....	1.650 euro
Hemberg Jessica, HTTS:s XVI Nationella vårdvetenskapliga konferens 2020 i Kuopio	1.100 euro
Höglund Heidi, Nätverksseminarium och "Memory culture in literature education"	1.393 euro
Jansson Jan, NERA 2020 i Åbo	735 euro
Katz Heidi, Conferences in Glasgow.....	1.660 euro
Lindberg Marja, 18th ESPAnet conference in Leuven, Belgium.....	1.950 euro
Nazar Nazia, ISRA 2020 World meeting.....	2.000 euro
Näsman Marina, 25th Nordic Congress of Gerontology	1.612 euro
Røj-Lindberg Ann-Sofi, The 9th nordic conference on mathematics education NORMA 20 i Oslo.....	1.500 euro
Ståhl Matilda, ECER 2020 i Glasgow och ECGBL 2020 i Brighton.....	2.650 euro
Svenlin Mindy, SMDI (Svenska med didaktisk inriktning) 2020, Malmö	1.000 euro
Tjärnu Sofie, Konferens- och mötesresor inom nätverket Nordic Early Literacy.....	2.000 euro
Ulubas Zeliha Isik, ISRA 2020 World Meeting, Ottawa July 27-31.....	2.065 euro
Wallin Stina, 25th Nordic Congress of Gerontology, The Age of Aging, Reykjavik, Island.....	2.018 euro

Widlund Anna, NORSSMA - Nordic Research in Special Needs Education in Mathematics.....	1.650 euro
Åkerholm Katrina, Seminarium för Nettverk for litteraturdidaktisk forskning i Norden, Bergen.....	900 euro
Åkerman Sarah, 25th Nordic Congress of Gerontology "NKG2020 - The Age of Ageing"	1.500 euro

Studerandestipendier till studeranden vid Åbo Akademi i Vasa, 10.000 euro

Utdelning från Högskolestiftelsens egna medel

Helsingfors universitets tvåspråkiga juristiutbildning i Vasa	15.000 euro
Svenska handelshögskolans Studentkårs understödsförening i Vasa r.f., stipendier för Vasahankeuters utbytesstudier.....	2.500 euro
En bro till framtiden, Yrkeshögskolan Novia.....	20.000 euro
Energy Living Lab Campus Kungsgården, Novia, i samarbete med Åbo Akademi.....	15.000 euro

Iris och Thor Österholms fond

Studeranden vid pedagogiska enheten vid Åbo Akademi.....	500 euro
---	----------

Styrelse och delegation 1990-2020

STYRELSE OCH DELEGATION 1990-2020

Styrelsen år 2020

Ulrica Karp, ordförande 2016–, ersättare 2013–2015

Stefan Talus, ersättare 2012, ordinarie 2013– viceordförande 2015–

Gun Kapténs, 2001–

Andreas Uthardt, ersättare 2016–2017, ordinarie 2018–

Petri Sandkvist, 2020–

Anna-Lena Palomäki, ersättare 2004–

Maria Höglund, ersättare 2018–

Verkställande direktör

Katarina Heikius 2012–, moderskaps-/föräldraledig 1.8.2018–

Kjell Blomqvist, tf vd, 1.8.2018–

Styrelsemöte i april år 2015. Stående från vänster ersättare Ulrica Karp, Gun Kapténs, viceordförande Stefan Talus, Kjell Blomqvist, delegationens viceordförande Annika Tidström, Jan-Christer Eriksson, ersättare Anna-Lena Palomäki och delegationsordförande Bo Linde. Sittande ordförande Håkan Anttila och verkställande direktör Katarina Heikius.

Foto: Jens Lax

Delegationen på vårmöte år 2015 i Academill. Från vänster Kenneth Holmgård, Inger Aaltonen, Sven-Erik Hansén, Ulla Lahtinen, Mikaela Björklund, Patrick Ragnäs, Ulrika Wolf-Knuts, Sören Kock, ordförande Bo Linde, viceordförande Annika Tidström, Örjan Andersson, Kjell Antus, Anita Ismark, Stefan Råback och Kjell Herberts. Till delegationen hörde även Erik Sjöberg, Stefan Wikman, Anna-Maja Henriksson, Christina Nygrén-Landgårds, Mikko Ollikainen och Joakim Strand.

Foto: Jens Lax

Delegationen år 2020

Patrick Ragnäs, 2015–, ordförande 2018–

Annika Tidström, 2014–, viceordförande
2015–

Erik Sjöberg, 1990–

Anita Ismark, 1997–

Stefan Wikman, 2000–

Örjan Andersson, 2004–

Anna-Maja Henriksson, 2007–

Kjell Antus, 2008–

Sören Kock, 2008–

Mikaela Björklund 2010–

Stefan Råback, 2012–

Christina Nygrén-Landgårds, 2012–

Mikko Ollikainen, 2013–

Inger Aaltonen, 2014–

Joakim Strand, 2015–

Kenneth Holmgård, 2015–

Ann-Maj Björkell-Holm, 2016–

Kristina Ström, 2016–

Mats Brandt, 2017–

Michaela Pörn, 2017–

Malin Brännkärr, 2018–

Revisorer

Benita Öling CGR, 2012–

CGR-samfundet Oy Ernst & Young Ab 2012–

Tidigare styrelsemedlemmar

Hugo Skott, ordförande 1990–1991

Thor Österholm, 1990–2006, viceordförande 1991–2006

Kurt West, 1990–1999

Roger Nybäck, 1990–1993

Jan-Erik Helenelund, 1991–1995

Håkan Anttila, ordförande 1992–2000, 2012–2015

Bo Riska, 1994–2003

Gustav Lawast, 1996–2011, ordförande 2001–2011

Leif Lindeman, 2001

Gretel Ristiluoma, 2002–2005

Ingvar Krook, 2004–2011, viceordförande 2007–2011

Leif Back, ersättare 2004–2006, ordinarie 2007–2012

Merja Sergelius, ordinarie 2006–2009, ersättare 2010–2011

Jan-Christer Eriksson, ersättare 2007–2009, ordinarie 2010–2017,
viceordförande 2012–2014

Kjell Blomqvist, 2012–2015

Ilkka Penttilä, 2016–2019

Tidigare delegationsmedlemmar

Håkan Nordman, 1990–2014, viceordförande 1998–2005, ordförande
2006–2014

Gustav Skuthällla, 1990–2014, ordförande 1995–2005, viceordförande
1993–1994, 2006–2014

Håkan Anttila, 1990–2000, ordförande 1990–1991

Hugo Skott, 1990–1997, ordförande 1992–1994, viceordförande
1995–1997

Nicke Andersson, 1990–2003, viceordförande 1991–1992

Bo Linde, 1998–2017, ordförande 2015–2017
Gun Kapténs, 1990–2009
Gustav Lawast, 1990–2006
Roger Nybäck, 1990–2006
Jan-Henrik Kulp, 1990–2005
Lars-Johan Lindqvist, 1990–2003
Bo Riska, 1990–2003
Matti Sundberg, 1990–2003
Thor Österholm, 1990–2003
Ebba Carling, 1990–2002
Jan-Erik Helenelund, 1990–2000
Kurt Jern, 1990–2000
Håkan Smeds, 1990–2000
Kurt West, 1990–2000
Sten-Olof Hansén, 1990–1999
Levi Ulfvens, 1990–1997
Bengt Stenlund, 1990–1996
Juhani Turunen, 1990–1996
Alf-Erik Lerviks, 1990–1994
Lis-Marie Enroth-Niemi, 1995–2002
Carl-Erik Wingren, 1996–2003
Ulla Lahtinen, 1996–2015
Olle Anckar, 1997–2006
Ann-Mari Häggman, 1998–2009
Sven-Erik Hansén, 2000–2015
Leif Lindeman, 2000–2004
Kjell Herberts, 2001–2016
Gretel Ristiluoma, 2001–2013
Håkan P-H Rönnqvist, 2001–2012
Hans Bondén, 2003–2014
Johan Knif, 2004–2007
Jan-Christer Eriksson, 2006–2009

Ulrika Wolf-Knuts, 2006–2016

Katarina Heikius, 2007–2011

Maria Österåker 2010–2013

Stefan Talus 2010–2011

Elli Flén, 2016–2019

Skattmästare

Helena Ålgars, 1991

Håkan Anttila, 1992–2003

Tidigare verkställande direktör

Håkan Anttila, 2004–2011

Tidigare revisorer

Tage Engstrand, 1990

Birger Hanner CGR, 1991–1997

Bo Skogman, 1991–1992

Rainer Träskelin, 1993–2011

Sune Back CGR, 1998–2011

Sammanfattning och framåtblick

Högskolestiftelsen i Österbotten grundades 1990 och har under sina 30 år utvecklats från en idé till en aktiv aktör med resurser och kompetens för regionala insatser inom den österbottniska högskolevärlden.

Tredje sektorn, allt från social service till företagsverksamhet, förenas i branschvisa behov av utveckling, effektivitet och gott ledarskap. Krav på ökad konkurrenskraft styr efterfrågan på högre utbildning och forskning, vilket i sig är grund för en expansiv utveckling. Krav på finansiering från stiftelser och offentliga samfund växer i takt med högskolornas påtvingade nedskärningar inom utbildning och forskning. Till Högskolestiftelsens uppgift hör att genom riktad högskolefinansiering stöda grunderna för en livskraftig regional utveckling.

Högskolestiftelsens mål är att se till att det finns en högklassig och forskningsbaserad högre utbildning i Österbotten. En högklassig högre utbildning gör regionen attraktiv för såväl studerande som för näringslivet.

Våra donatorer har möjliggjort att vi årligen kan dela ut betydande belopp för att stöda forskning och utbildning vid regionens högskolor och yrkeshögskolor. Den stora merparten av stiftelsens kapital härrör från Ann-Mari Finniläs donation som är vikt för Åbo Akademis verksamhet i Vasa. En bredare donationsbas skulle ge större möjligheter att stöda alla regionens högskolor på ett betydande och utvecklande sätt. Högskolestiftelsen har etablerat en plattform för den som önskar vara med och bidra till ett välfungerande högskoleväsende, vilket är en grundpelare för en attraktiv och blomstrande region.

Högskolestiftelsen i Österbotten riktar ett stort tack till alla tidigare och kommande donatorer för Er värdefulla insats för vår region!

Högskolestiftelsen i Österbotten föddes ur den regionala entusiasmen som under 1980-talet drev frågan om ett finlandssvenskt universitet. Uppdraget är att ekonomiskt bidra till att upprätthålla och utveckla högskoleverksamhet i svenska Österbotten.

Högskolestiftelsen grundades år 1990 och tio år senare togs ett rejält kliv framåt i uppdraget då apotekaren Ann-Mari Finniläs omfattande donation tillförde behövliga ekonomiska resurser. Stiftelsen är även en aktiv utvecklare av regionen. Diplomingenjörutbildningen i energiteknik vid Åbo Akademi i Vasa är ett exempel där Högskolestiftelsen var en av de drivande krafterna.

Den årliga utdelningen ligger kring en miljon euro, medel som stöder forskning och utbildning vid regionens högskolor och yrkeshögskolor. Målet är att se till att det finns högklassig högre utbildning i Österbotten så att regionen är attraktiv både för näringslivet och för studeranden. Det är Högskolestiftelsens bidrag till ett livskraftigt Österbotten.

Högskolestiftelsen
I ÖSTERBOTTEN